

КОРДОН

лінія безпеки

№4 2015

АГЕНТИ ПЕРЕМОГИ

стор. 29

ФОРУМ ПРО «ЗАВТРА»

стор. 26

РОМАН ДУМ'ЯК. З ВІЙНИ ПРИЙШОВ, АЛЕ НЕ ПОВЕРНУВСЯ

стор. 38

ВИТОК ЕСКАЛАЦІЇ

стор. 13

ВІЗА ДЛЯ УКРАЇНЦЯ

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ
ЧИ ПРИМАРНІСТЬ?

стор. 32

Фото Валерія Олійника

КОРДОН

Центральний друкований орган
Державної прикордонної служби України
№4 (102) 2015

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Микола ЗОРИК
E-mail: nigo@ukr.net

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА:

Дмитро СЛИВНИЙ
E-mail: sd-media@ukr.net

РЕДАКЦІЯ ВИСЛОВЛЮЄ ВДЯЧНІСТЬ ЗА ДОПОМОГУ У ПІДГОТОВЦІ НОМЕРА:

Миколі АВДЄЄВУ
Андрію ДЕМЧЕНКУ
Юлії ПЕТРОВІЙ
Олері СЛОБОДЯНУ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Тетяна ФІЛІПЕНКО
Наталія УСТЬЯНЦЕВА

ЛІТЕРАТУРНИЙ РЕДАКТОР:

Леся МЕДВЕДЕНКО

ДОДРУКОВА ПІДГОТОВКА:

ТОВ «Софія-А» ЛТД

ХУДОЖНЕ ОФОРМЛЕННЯ:

Людмила ДЬОМІНА

Адреса редакції: 02099
м. Київ, вул. Ялтинська, 11
Тел./факс: (044) 566-43-30
E-mail: kordon@pvu.gov.ua

В журналі розміщені
ФОТОГРАФІЇ:
Сергія ГУДАКА
Сергія КОТЕЛЬНИКОВА
Валерія ОЛІЙНИКА
Дмитра СЛИВНОГО
Олександра ТКАЧЕНКА

Виготовлено: ТОВ «Софія-А» ЛТД,
04053, м. Київ, вул. Обсерваторна, 12-Б.
Наклад: 2901 примірник.

Підписано до друку: 26.06.2015

Свідоцтво про реєстрацію:
КВ№8070 від 28.10.2003.

Рукописи матеріалів, що не замовлялися редакцією, не редагуються та не повертаються. Думки авторів публікацій журналу не завжди збігаються з позицією редакції. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій. Деякі з фотографій не є прямими ілюстраціями до текстів. При використанні матеріалів посилання на журнал «Кордон» обов'язкове.

Підписний індекс: 48736

© «Кордон», 2015

Фото на обкладинці Дмитра СЛИВНОГО

44

10

4

4 офіційно
ПЕТРО ПОРОШЕНКО:
«Я ТВЕРДО ВІРЮ
У ПАТРІОТИЗМ ТА
ПРОФЕСІОНАЛІЗМ
ПРИКОРДОННИКІВ»

10 вектор
СОЛІДАРНІСТЬ
DE FACTO

13 лінія вогню
ВИТОК ЕСКАЛАЦІЇ

26 аспект
ФОРУМ
ПРО «ЗАВТРА»

29 дискусія
АГЕНТИ ПЕРЕМОГИ

32 актуально
ВІЗА ДЛЯ УКРАЇНЦЯ.
ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ЧИ
ПРИМАРНІСТЬ?

38 долі людські
РОМАН ДУМ'ЯК.
З ВІЙНИ ПРИЙШОВ,
АЛЕ НЕ ПОВЕРНУВСЯ

44 ракурс
ДОК, ДЯКУЮ
ЗА ПОРЯТУНОК...

46 епізод
БАРКОВ
І «СТАРШОЙ»

48 компетентно
ПРОЄКТУВАЛЬНИКИ
МАЙБУТНЬОГО:
ВІД ВІЙНИ ДО МЕДІА

52 справа честі
МИ З ВАМИ!

54 резонанс
«ТАТОВА КВІТОЧКА»

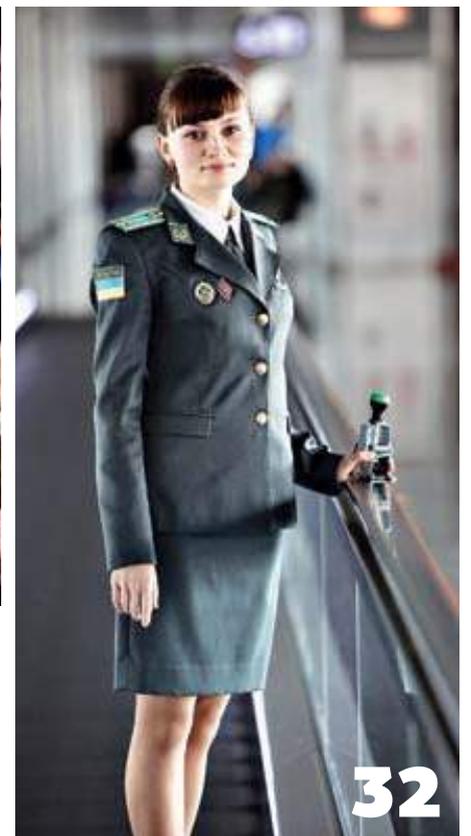
13

54

29

32

ПЕТРО ПОРОШЕНКО: «Я твердо вірю у патріотизм та професіоналізм прикордонників»

На базі Мобільного прикордонного загону в Бортничках, що на Київщині, охоронців державного рубежу привітали з професійним святом – Днем прикордонника – Президент України Петро Порошенко та Голова Держприкордонслужби України Віктор Назаренко. «Зеленим кашкетам» вручили державні нагороди, ключі від службових квартир, понад 300 одиниць бойової та спеціальної техніки і значну кількість зброї, яка практично одразу ж попрямувала на посилення прикордонних підрозділів.

Президент України Петро Порошенко поздоровив охоронців державного рубежу з професійним святом, високо оцінив героїчні дії військовослужбовців, які виконують завдання в рамках антитерористичної операції та позитивно відзначив роботу відомства щодо євроінтеграції.

– Дорогі прикордонники, шановні ветерани! Прийміть мої найщиріші вітання з нагоди нашого свята – Дня прикордонника. Така вже служба у прикордонників, що вони першими вступають у бій. І, водночас, саме прикордонникам випаде завершувати війну, коли агресора буде випроваджено з країни, а прикордонна варта

стане на захист рубежів нашої Батьківщини. Кордон – головний елемент суверенітету держави, – наголосив Президент.

Верховний Головнокомандувач відзначив високий бойовий дух українського війська та рішучість державного керівництва очистити від окупантів усю, тимчасово захоплену ними територію до останнього метра української землі.

– Для наведення порядку треба закрити кордон і вивести всі іноземні війська з території України. А всередині держави ми дуже швидко розберемося між собою. В Україні немає ніякого внутрішнього конфлікту. Навпаки, наша з вами Україна за-

раз єдина як ніколи, міцна як ніколи, сильна і здатна захистити себе. Бойовий дух Збройних сил України, прикордонників, Національної гвардії, підрозділів внутрішніх справ і Служби безпеки України надзвичайно високий. Радою національної безпеки та оборони України затверджено Стратегію національної безпеки. Мета цієї стратегії чітка: повне відновлення територіальної цілісності й суверенітету нашої держави: на Донбасі – припинення окупації, в Криму – припинення анексії. Україна буде боротися за реалізацію цих цілей, – зауважив Петро Порошенко.

Глава Держави відзначив особливу важливість завдань, які виконують захисники кордону на сході України.

– У зоні антитерористичної операції захищають суверенітет і територіальну цілісність нашої держави понад 11 тисяч прикор-

донників. Хочу згадати ваших побратимів, які поклали свої голови, віддали за свободу, волю і демократію в Україні найцінніше – своє життя. 63 герої-прикордонники полягли в боях за Україну і назавжди ввійшли до народної пам'яті та історії Державної прикордонної служби.

Присутні вшанували загиблих хвилиною мовчання. Лише з початку 2015 року прикордонники більше 120 разів піддавалися атакам з боку російсько-терористичних військ і неодноразово вступали у бій з диверсійними групами противника. Від початку антитерористичної операції державними нагородами відзначено більше 500 захисників державного рубезу.

Президент наголосив, що сучасна, добре оснащена та ефективна Державна прикордонна служба має виняткове значення

для утвердження національних інтересів України. Чим більш непроникний для злочинців кордон ми облаштуємо, тим більш прозорий кордон для українських громадян отримаємо на Заході. Надійний заслон тероризму, контрабанді, нелегальній міграції на державному кордоні – це надзвичайно важливі складові практичної європейської інтеграції України. Для того, щоби українські громадяни отримали право безвізового проїзду, ключові завдання покладаються саме на прикордонників. Їх повинні забезпечити можливість доступу до всіх баз даних, саме прикордонник має бути головним на кордоні і в пункті пропуску, володіти інформацією всіх інших служб і приймати остаточне рішення. Ми забез-

ському, в інших місцях, де прикордонники, ризикуючи життям і віддаючи життя, рятували Україну. Низький уклін усім, хто, повернувшись з АТО, залишаючись там сьогодні, захищають Україну. Зі свого боку робитиму все, щоби українські прикордонники отримували сучасну техніку, оснащення, належне забезпечення. Я щиро вдячний усім, хто присвятив своє життя захисту кордону. Вдячний за нелегку службу справі захисту національних інтересів нашої держави. Ми вітаємо всіх вас, ваших рідних, близьких, і в першу чергу тих, хто зараз перебуває віч-на-віч з ворогом, з іноземним агресором у районі проведення антитерористичної операції, тих, хто зараз на сході. Їм найважче, але ці люди знають: вони мають що захищати, вони –

“ Сучасна та ефективна Державна прикордонна служба має виняткове значення для утвердження національних інтересів України. Надійний заслон тероризму, контрабанді, нелегальній міграції на державному кордоні – це важливі складові практичної європейської інтеграції України.

печимо охоронців державного рубежу надійною інформацією, а їхні завдання мають бути виконані якісно та швидко, – підкреслив Глава Держави.

Верховний Головнокомандувач високо оцінив боєздатність відомства, майстерність і самовідданість «зелених кашкетів», подякував охоронцям кордону за їхню непросту службу:

– Я твердо вірю в патріотизм та професіоналізм прикордонників. Перекоаний, що Служба сьогодні може захистити кордони нашої держави. Здатна і підтвердила це в боях – в Ізвариному, в Довжан-

найшанованіші громадяни нашої держави. З Днем прикордонника вас! Я бажаю вам міцного здоров'я, добробуту, нових здобутків на благо України. Слава прикордонникам! Слава Україні!

Президент вручив представникам регіональних управлінь сертифікати на бойову і спеціальну техніку. Серед понад 300 транспортних засобів – бронетранспортери, автомайстерні на базі Volkswagen Transporter, броньовані автомобілі «Козак-2», Volkswagen Amarok, Ford Ranger і Land Rover, патрульні автомобілі, вантажівки, паливозаправники та квадроцикли. Охоронці

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 288/2015

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, високий професіоналізм, зразкове виконання військового обов'язку та з нагоди Дня прикордонника **постановляю**:

НАГОРОДИТИ ОРДЕНОМ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ІІІ СТУПЕНЯ

ВІХТЮКА Андрія Вікторовича – полковника
ГУСАКА Юрія Миколайовича – полковника
ЄГОРОВА Володимира Сергійовича – полковника

НАГОРОДИТИ ОРДЕНОМ «ЗА МУЖНІСТЬ» ІІІ СТУПЕНЯ

ВЕНГЕРА Олега Миколайовича – старшого солдата
ВІННИЦЬКОГО Олега Васильовича – прапорщика
ГУСАКА Віталія Васильовича – старшину
ЛИЗОГУБА Олександра Олександровича – майора
МАРЦЕНЮКА Олега Павловича – майора

НАГОРОДИТИ ОРДЕНОМ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

ДОПІРЯКА Сергія Артемовича – майора
ЗАЛЮБІВСЬКОГО Олега Броніславовича – полковника
КОСАЧА Сергія Михайловича – полковника

НАГОРОДИТИ МЕДАЛЛЮ «ЗА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ УКРАЇНИ»

БАБІЯ Сергія Миколайовича – сержанта
МАЗУРА Романа Васильовича – сержанта

НАГОРОДИТИ МЕДАЛЛЮ «ЗА БЕЗДОГАННУ СЛУЖБУ» ІІІ СТУПЕНЯ

КАНДЖУ Олега Дмитровича – підполковника медичної служби
МАЙКУТА Михайла Миколайовича – майора
ШЕРЕМЕТУ Олексія Володимировича – майора

НАГОРОДИТИ МЕДАЛЛЮ «ЗАХИСНИКУ ВІТЧИЗНИ»

ГРАНАТА Петра Петровича – старшину
ЖУКА Сергія Олексійовича – сержанта
ЗІНЬКОВСЬКОГО Олега Валентиновича – сержанта
КОСТЮКА Сергія Івановича – сержанта
ЛІЩИНСЬКОГО Андрія Володимировича – сержанта
ПАНЧУКА Валерія Євгеновича – старшого лейтенанта
РАСПОПОВА Олексія Олександровича – старшого солдата
СЕНДЕЦЬКОГО Олега Станіславовича – старшого солдата
СКРИПНИКА Андрія Анатолійовича – старшого прапорщика
ТОКМАЧОВА Олександра Миколайовича – старшого прапорщика

ПРИСВОЇТИ ПОЧЕСНЕ ЗВАННЯ

«ЗАСЛУЖЕНИЙ БУДІВЕЛЬНИК УКРАЇНИ»

АТАМАНЮКУ Олександр Олександровичу – полковнику

«ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ»

СЛОБОДЯНУ Олегу Феліксівичу – полковнику

«ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ОСВІТИ УКРАЇНИ»

ШИНКАРУКУ Олегу Миколайовичу – полковнику

*Президент України
Петро ПОРОШЕНКО
27 травня 2015 року*

державного рубежу, які прибули для отримання бойових нагород, оглядали зразки техніки, озброєння та спорядження із задоволенням, а іноді – неприхованим бажанням перевірити їх у роботі. Такий інструментарій не лише покращить захищеність особового складу, дозволить зберегти життя бійців та офіцерів, а й зробить виконання бойових завдань більш оперативним та ефективним, посилить вогневу потужність прикордонних підрозділів на найгаражчіших напрямках.

Присутніх не залишило байдужими вручення державних нагород 29 військовослужбовцям. Особливо щиро раділи «зелені кашкети» за друзів – героїв, які нещодавно повернулися у стрій після бойових поранень. Цього дня ще майже 20 прикордонників отримали відзнаки Верховної Ради та Кабінету Міністрів України.

Захисники кордону, віддаючи всі сили, а іноді й ризикуючи життям на службі, роблять це заради захисту Батьківщини, зокрема – найдорожчої її частини – своїх близьких, своєї родини. Тому величезно радістю для кожного військового завжди було отримання власного помешкання. Вручаючи ключі від 52 нових квартир, Голова Держприкордонслужби України генерал-полковник Віктор Назаренко звернувся з привітанням до особового складу:

– Шановні друзі, вітаю вас із Днем прикордонника! Я впевнений, що ключі від власної оселі – найкращий подарунок для кожного з прикордонників і їхніх родин. І саме сьогодні, у день вашого професійного свята, мені особливо приємно виконати почесну місію і вручити їх вам. Безперечно, у цей складний час основні ресурси ми змушені спрямувати на озброєння, техніч-

не переоснащення і всебічне забезпечення наших підрозділів. Проте не забуваємо вирішувати й соціальні проблеми захисників кордону, особливо, і в першу чергу, – учасників антитерористичної операції. Цього року за підтримки керівництва держави для будівництва житла нашому відомству виділено 60 мільйонів гривень. Це дасть змогу ввести в експлуатацію дев'ять житлових об'єктів та отримати понад 250 квартир. Водночас з цим за рахунок активного залучення коштів інвесторів, для спільної забудови земельних ділянок протягом п'яти наступних років ми розраховуємо збільшити відомчий житловий фонд ще не менше, ніж на 1000 квартир. Шановні товариші! Вітаю вас із отриманням довгоочікуваного житла, щиро бажаю, щоб у ваших оселях завжди панували мир, злагода, гармонія та щастя.

Розділила радість батьків і малеча. А на запитання, ким хочуть стати в майбутньому, багато хлопчиків і навіть дівчаток відповіли однозначно: прикордонником! Голова Служби зазначив:

– Наші діти – це патріоти, це майбутні прикордонники, і я впевнений, що прийде час, коли вони візьмуться за справу, якою зараз займаємося ми. Колись на державному рубежі не буде нас, але справа охорони і захисту державного кордону – вічна.

Свято не залишило байдужим нікого. Проте головне – незважаючи на рани присутніх – воно пройшло щиро та радісно, як і годиться у колі великої прикордонної родини. К

Володимир ПАТОЛА,
фото Валерія ОЛІЙНИКА
та Дмитра СЛИВНОГО

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 289/2015

Про присвоєння військових звань

1. ПРИСВОЇТИ ВІЙСЬКОВЕ ЗВАННЯ

ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИКА генерал-лейтенанту
НАЗАРЕНКУ Віктору Олександровичу –
Голові Державної прикордонної служби України

2. ПРИСВОЇТИ ВІЙСЬКОВЕ ЗВАННЯ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТА:

генерал-майору **БЛЯШЕНКУ Олегу
Вікторовичу** – заступнику Голови Державної
прикордонної служби України;

генерал-майору **СЕРВАТЮКУ Василю
Миколайовичу** – першому заступнику Голови
Державної прикордонної служби України

3. ПРИСВОЇТИ ВІЙСЬКОВЕ ЗВАННЯ

ГЕНЕРАЛ-МАЙОРА:

полковнику **КОСІКУ Сергію
Миколайовичу** – начальнику Південного
регіонального управління Державної
прикордонної служби України

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 290/2015

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі **постановляю:**

в органах і підрозділах Державної прикордонної служби України:

НАГОРОДИТИ ОРДЕНОМ

«ЗА МУЖНІСТЬ» III СТУПЕНЯ

САРНАВСЬКОГО Євгена Миколайовича –
старшого прапорщика
ТКАЧУКА Миколу Миколайовича – прапорщика

НАГОРОДИТИ МЕДАЛЛЮ

«ЗА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ УКРАЇНІ»

КАЛИТИЧА Ярослава Федоровича – старшого
прапорщика
КСЬОНДЗИКА Андрія Володимировича –
прапорщика

НАГОРОДИТИ МЕДАЛЛЮ

«ЗАХИСНИКУ ВІТЧИЗНИ»

НОВІКОВА Володимира Володимировича –
сержанта
ПЕТРУКА Миколу Сергійовича –
старшого прапорщика
ХАРЕЧКА Івана Васильовича – сержанта

Президент України
Петро ПОРОШЕНКО
27 травня 2015 року

СОЛІДАРНІСТЬ DE FACTO

142 автомобілі підвищеної прохідності, 51 пасажирський мікроавтобус, 142 тепловізори та 36 захищених ноутбуків на суму понад 7 мільйонів євро передали прикордонникам представники ЄС в Україні. Нові автомобілі та технічні засоби майже одразу вирушають у зону АТО. Захід відбувся в Окремій комендатурі охорони та забезпечення ДПСУ за участю Прем'єр-міністра Арсенія Яценюка, голови представництва ЄС Яна Томбінського та першого заступника голови Держприкордонслужби Василя Серватюка.

Частина автомобілів дообладнані та укомплектовані всім необхідним для виконання завдань безпосередньо на кордоні й на лінії розмежування. Це, зокрема, мобільні пункти контролю на базі мікроавтобусів або броньованих автомобілів підвищеної прохідності. Машини дозволяють здійснювати заходи контролю другої лінії за будь-якими документами, в першу чергу – за біометричними паспортами, що видаються Україною та іншими державами світу.

Під час церемонії передачі техніки Арсеній Яценюк наголосив, що питання територіальної цілісності і незалежності української держави, яка зіткнулася з російською агресією, є одним з основних на порядку денному світової спільноти.

– Відповідно до мінських домовленостей однією з ключових умов, яку повинна виконати Російська Федерація, окрім того, щоб забратися геть з території України зі своїми військовими і найманцями, це відновлення повноцінного контролю над українсько-російським державним кордоном, – сказав він.

Також Прем'єр-міністр зазначив, що минулого року Уряд розпочав будівництво нової якісної європейської системи захисту державного кордону України. Це проект «Європейський вал», який дасть можливість закрити кордон від російських терористів, перекрити канали нелегального постачання зброї, у тому числі важкої техніки, наркотиків, а також канали нелегальної міграції.

– Для того, щоб українська прикордонна служба була насправді європейською і виконувала основні завдання щодо неможливості незаконного перетину державного кордону і контролю за цим кордоном, – зазначає Арсеній Яценюк, – наші європейські партнери виділили значний обсяг фінансового ресурсу, який вклали у придбання нової техніки, автомобілів, нових систем управління. Тому окремо хотів би щиро подякувати Європейському Союзу, персонально пану Томбінському та всім учасникам і представникам міжнародного дипломатичного корпусу за реальну допомогу Україні в боротьбі за цілісність наших кордонів, за нашу незалежність, проти російської агресії.

Під час церемонії було згадано зусилля щодо посилення безпекової складової на державному кордоні. Зокрема – уніфікації українських електронних систем контролю з системами Інтерполу. Вже у вересні нинішнього року на 49 основних пунктах пропуску

прикордонники матимуть доступ до необхідних інформаційних ресурсів, зможуть оперативно самостійно перевірити будь-яку особу, чи вона не перебуває у міжнародному розшуку.

Прем'єр-міністр наголосив, що завдання прикордонної служби – це технічне вирішення проблеми для отримання Україною безвізового режиму, і висловив переконання, що відомство успішно виконає належне. Він подякував охоронцям державних рубіжів, передусім, які нині захищають Україну в зоні проведення антитерористичної операції та повідомив, що до кінця поточного року за бюджетні кошти для українських прикордонників буде придбано ще 300 квартир.

У свою чергу Ян Томбінські зазначив, що цей захід та допомога ЄС – «прояв солідарності з Україною».

– Мені дуже приємно бути присутнім на церемонії передачі машин та іншого обладнання українським прикордонникам. Контроль за кордоном і здатність захистити свою територію – один з важливих елементів державного суверенітету. Частину техніки ми передаємо, зокрема, тому, що Україна втратила своє обладнання в Криму й на інших ділянках кордону. Ці машини слугуватимуть укріпленню українського суверенітету, а тим самим вони захищатимуть і безпеку Європейського Союзу. Бажаю, щоб цей драматичний період, коли охорона кордону нерідко коштує життя, якнайшвидше закінчився, щоб Україна побудувала сучасні структури для ефективного захисту свого суверенітету.

Посол подякував керівництву європейських країн за прийняття рішення про надання допомоги, фінським колегам, завдяки підтримці яких техніку вдалося своєчасно доставити та передати охоронцям державного рубіжу й побажав, щоб автомобілі та обладнання відмінно служили справі захисту українського кордону.

Заступник голови Держприкордонслужби України генерал-лейтенант Василь Серватюк наголосив, що відомство у своєму роз-

витку постійно орієнтується на європейські зразки прикордонної охорони.

– Співпраця з представництвом ЄС в Україні завжди була, є і буде пріоритетною та основоположною для відомства, – говорить він.

Останнім яскравим прикладом такої діяльності, стала розробка за участю експертів консультативної місії ЄС з реформування сектору цивільної безпеки України та місії ЄС з допомоги в питаннях кордону України та Республіки Молдова таких важливих документів, як Стратегія розвитку Державної прикордонної служби України та Державна цільова правоохоронна програма облаштування і реконструкції державного кордону на період після 2015 року.

Також Василь Серватюк зазначив, що Держприкордонслужба успішно реалізовує план дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України.

– За оцінками європейських експертів, завдання, передбачене другою фазою плану, прикордонне відомство переважно виконало. Ми продовжуємо роботу над оснащенням пріоритетних пунктів пропуску обладнанням з функцією біометричного контролю та забезпечення доступу до баз даних Інтерполу. Реформування служби – це комплексний процес, – продовжує генерал-лейтенант, – складність його обумовлена новими викликами та загрозами національній та європейській системам безпеки кордонів. Наше завдання – своєчасно реагувати на такі виклики і мінімізувати загрози. Для цього необхідне технічне переоснащення прикордонних підрозділів і застосування сучасних технологій. Якісне обладнання, нові автомобілі та спорядження дозволять оперативніше й ефективніше виконувати бойові та службові завдання, значно посилять безпеку України на кордоні та лінії розмежування з територією, підконтрольною незаконним збройним формуванням, а головне – дозволять зберегти не одне життя охоронців державних рубіжів. К

ВИТОК ЕСКАЛАЦІЇ

Ситуація у зоні проведення АТО загострюється. Чи то через виплату терористам заборгованостей по зарплаті, чи від штурханини мітингарів у центрі Донецька, які вимагали наступати на «укропів» і відсунути лінію вогню від житлових кварталів міста, чи за рахунок нових гумконвоїв, але російські найманці знову вдалися до активних обстрілів і наступів на позиції українських військових. Та, незважаючи на провокаційні і наступальні дії ворога, українські прикордонники виконують поставлені перед ними завдання, а в перервах між боями встигають показати чималі результати у контролі за лінією розмежування.

4 ТРАВНЯ

Терористи двічі здійснили обстріли блокпостів, де несуть службу прикордонники та військовослужбовці ЗСУ. По блокпосту «Золоте» стріляли зі стрілецької зброї та АГС.

Українські військові відповіли кулеметним вогнем та ВОГ, після чого ворог відступив. Блокпост «Майорське» бойовики обстрілювали з мінометів.

Упродовж доби зафіксовано польоти 5 ворожих безпілотників поблизу н.п. Ялта, Маріуполь, Курахове.

Вдвозж лінії розмежування прикордонні наряди у взаємодії з іншими правоохоронними органами затримали

15 транспортних засобів з продуктами харчування, лікєро-горілчаними виробами, сільгосппродукцією тощо. Загальна вартість вантажів сягає майже 2,4 млн гривень. Усі вони переміщувались без відповідних документів, до того ж рухалися автомобілі в об'їзд контрольних пунктів. Про ці випадки поінформовано працівників фіскальної служби для прийняття правових рішень.

5 ТРАВНЯ

НЕВДАЛА ТРАНЗАКЦІЯ

Велику кількість готівки виявили прикордонники Херсонського загону та працівники митниці у пункті контролю «Каланчак».

Перевізник прямував з Криму до материкової частини України вантажівкою «ДАФ». Пакунок з грішми на загальну суму понад 560 тис. гривень (купюрами по 500 грн) наш співвітчизник приховав під сидінням водія.

Наразі кошти, що перевозилися з порушенням чинного законодавства, в українця вилучили.

6 ТРАВНЯ

Сепаратиста ввіймали за 50 метрів від кордону з РФ прикордонники відділу «Троїцьке», що на Луганщині.

Затриманий громадянин України прямував до російського населеного пункту Уразово з українського Дьоміно-Олександрівка. Перевіркою встановлено, що цей чоловік був активним учасником незаконних збройних формувань.

Затриманого передали співробітникам міліції.

Ще одного громадянина України співробітники Держприкордонслужби та СБУ затримали кількома днями пізніше на Донеччині. Чоловік причетний до співпраці з терористичними організаціями та здійснював корегування вогню по позиціях ЗСУ та НГУ.

РАХУНОК: 4:17:6

Кількість обстрілів з боку НЗФ зростає. Бойовики тричі били по блокпосту «Золоте» з АГС, кулеметів та снайперських гвинтівок. Українські військові відкривали вогонь у відповідь, змушуючи ворога відступити. Блокпост «Майорське» терористи знову обстрілювали з мінометів. За-

галом тут зафіксували вибухи понад 20 мін.

За добу в межах Донецької області виявлено політ 17 БПЛА противника.

Вдвоз лінії розмежування прикордонні наряди затримали 6 транспортних засобів з продуктами харчування та слабоалкогольними напоями.

Автомобілі перевозили вантажі без належних документів в об'їзд визначених контрольних пунктів. За фактами цих порушень «зелені кашкети» поінформували працівників фіскальної служби, з метою подальшого прийняття правових рішень стосовно затриманих.

6 ТРАВНЯ

БУДЕННІСТЬ

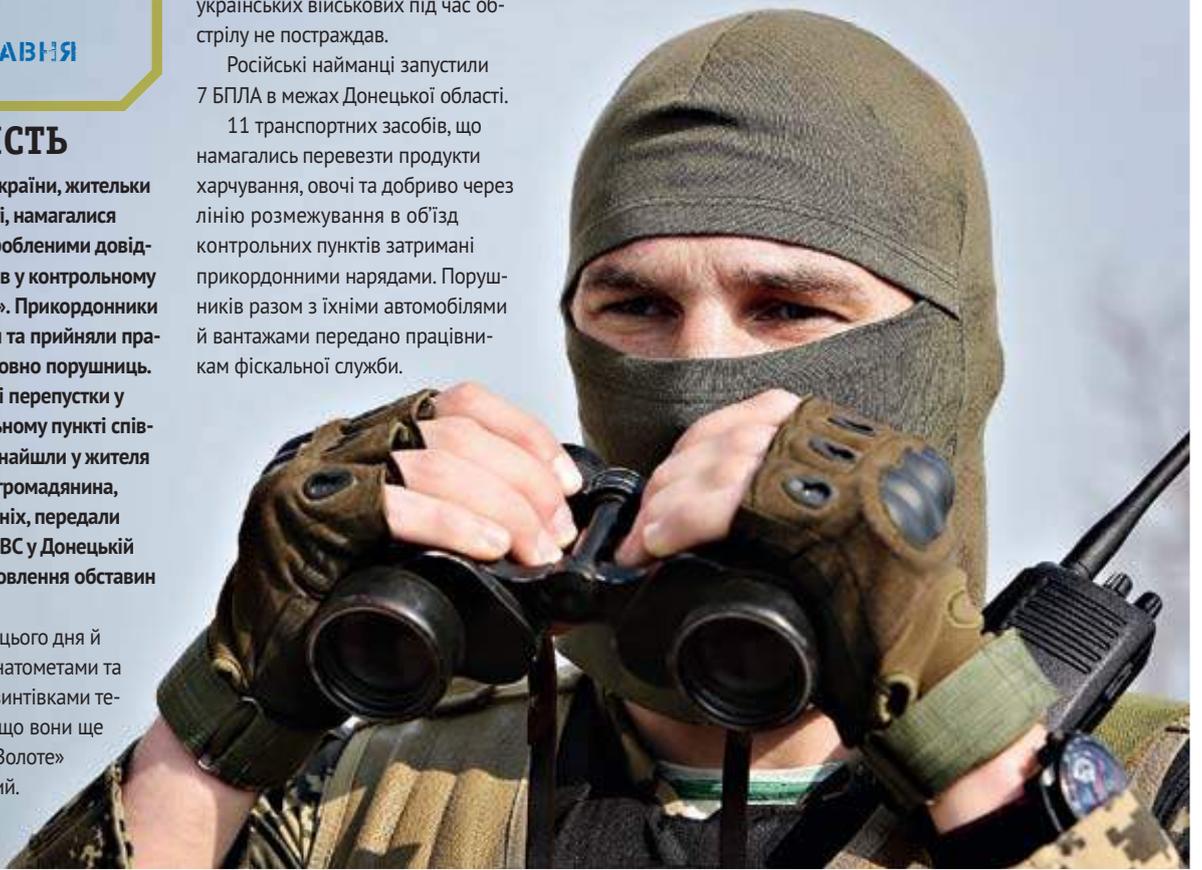
Дві громадянки України, жительки Донецької області, намагалися скористатися підробленими довідками переселенців у контрольному пункті «Курахове». Прикордонники виявили підробки та прийняли правові рішення стосовно порушниць. Ще дві підроблені перепустки у цьому ж контрольному пункті співробітники ДПСУ знайшли у жителя Донецька. Цього громадянина, як і двох попередніх, передали співробітникам МВС у Донецькій області для встановлення обставин правопорушення.

Не обійшлося цього дня й без обстрілів. Гранатометами та снайперськими гвинтівками терористи заявили, що вони ще живі, і блокпост «Золоте» їм досі небайдужий. На щастя, ніхто з

українських військових під час обстрілу не постраждав.

Російські найманці запустили 7 БПЛА в межах Донецької області.

11 транспортних засобів, що намагалися перевезти продукти харчування, овочі та добриво через лінію розмежування в об'їзд контрольних пунктів затримані прикордонними нарядами. Порушників разом з їхніми автомобілями й вантажами передано працівникам фіскальної служби.

11 ТРАВНЯ

У пункті пропуску «Станіславка», що на Одещині, прикордонники виявили особу, ймовірно, причетну до діяльності незаконних збройних формувань.

Під час оформлення пасажирів рейсового автобуса «Мерседес», що прямував з Котовська у молдовське місто Рибниця, прикордонники звернули увагу на чоловіка з георгіївською стрічкою на грудях. З'ясувалося, що він є громадянином України та постійно проживає у Республіці Молдова. Крім того, було встановлено, що молодик перебував на території окупованого Криму та на території, підконтрольній терористичним організаціям.

У результаті подальших фільтраційних заходів у цього громадянина виявили мобільний телефон з відео- та фотоматеріалами, що вказують на його причетність до сепаратистської діяльності на окупованій території Донеччини. Також затриманий при собі мав декілька карток мобільних операторів РФ.

Затриману особу встановленим порядком передали співробітникам СБУ для з'ясування всіх обставин.

7 ТРАВНЯ

«Зуб» на Мар'їнку

З трьох обстрілів позицій прикордонників та військово-службовці ЗСУ, двічі бойовики відкривали вогонь по блокпосту «Мар'їнка». Пострілом ПТУР ворог влучив у БМП, що призвело до загибелі одного військово-службовця ЗСУ, ще троє вояків отримали поранення. На жаль, на цьому ворог не втамував свою жагу крові і через деякий час відкрив вогонь по блокпосту з артилерії. Враховуючи близькість цієї позиції до околиць КПВВ та загрозу життю громадян, рух у трьох контрольних пунктах було тимчасово припинено.

Цього ж дня дісталось їй блокпосту «Майорське», який знову накрили мінометним вогнем, щоправда тут ніхто з українських військових не постраждав.

Впродовж доби повітряну розвідку в межах Донецької та Луганської областей здійснювали 10 ворожих безпілотників.

У контрольних пунктах «Миколаївка» та «Георгіївка» у двох громадян України прикордонники виявили 2 підроблені перепустки.

Поблизу Березового, що на Донеччині, прикордонники виявили зброю та боєприпаси. Гранату Ф-1, використаний запал, пневматичний пістолет та два магазини до нього, а також автомобільну радіостанцію знайшли під час перевірки автомобіля «Опель» під передніми сидіннями. Водія та автомобіль передали правоохоронцям.

Не дозволили перетнути лінію розмежування 12 транспортним засобам, що перевозили продукти харчування та овочі на територію, підконтрольну НЗФ. Не маючи жодних документів на вантажі, порушники намагались об'їхати контрольні пункти.

8 ТРАВНЯ

Продуктова атака

Більше 170 транспортних засобів з продуктами харчування та товарами народного вжитку, які готувалися до переправлення у так звані «республіки», виявили прикордонники вздовж лінії розмежування.

Найбільша партія – 150 скупчилися у районі Золотого. Про це одразу ж було поінформовано співробітників СБУ, МВС, фіскальної служби та військово-службовців ЗСУ, а в районі об'їзних доріг виставлено додаткові прикордонні наряди. Спільними діями контролюючих органів транспортні засоби затримали для з'ясування всіх обставин та проведення перевірочних заходів. Частина автомобілів доправили до контрольного пункту «Лисичанськ», інша – залишилася під охороною.

9 ТРАВНЯ

Попри невтішні прогнози щодо початку масованого наступу терористів, приуроченого до символічної дати, «дива», як то кажуть, не сталося. Минулої доби обстрілів позицій прикордонних підрозділів з боку терористів не було взагалі, а безпосередньо у День Перемоги кілька блокпостів все ж таки потрапили під «роздачу». Зокрема, по контрольному пункту «Станично-Луганське-2» та блокпосту «Майорське» ворог «працював»

зі стрілецької зброї, а на блокпост «Мар'їнка» двічі прилітали міни та заряди з САУ. Однак внаслідок цих обстрілів українські вояки залишились неушкодженими.

Щоправда, без жертв цього дня все ж таки не обійшлося. Увечері, під час несення служби, прикордонник Луганського загону натрапив на розтяжку. Оглядаючи територію поблизу н.п. Іллінка, на відстані близько одного кілометра від лінії кордону правоохоронці відділу «Станично-Луганське» почули шум техніки. У пішому порядку вони попрямували до лінії кордону з метою перевірки. За 60 метрів від рубежу один

з прикордонників зірвав розтяжку гранати, попередньо РГД-5, та внаслідок вибуху отримав осколкове поранення середньої тяжкості. Прикордонника вертольотом доставили у Медичний клінічний центр ЗСУ.

До речі, що стосується вертольотів, навпроти трьох ділянок відповідальності прикордонні наряди зафіксували вісім російських вертольотів Мі-8. Російська сторона здійснювала моніторинг лінії кордону, не порушуючи повітряний простір України.

Окрім того, повітряну розвідку у зоні АТО вели 15 ворожих безпілотників.

КОПЕРФІЛД ВІДПОЧИВАЄ

Якщо у мирні часи середньостатистичний прикордонник легко знаходив ящик сигарет, захований у вагоні з вугіллям, то що вже говорити про воюючого прикордонника з посиленими відчуттями обережності й пильності, тим паче йдеться не про ящик сигарет, а про цілий трактор, який просто присипали металевою стружкою та прикрили металобрухтом. Здається, шансів залишитись непоміченим у нього просто не було.

Знахідку виявили на залізничній станції «Кривий Торець», що у Донецькій області. Трактор та елементи важкої господарчої техніки зловмисники приховали у складі вантажного поїзда, що прямував зі станції «Ясинувата» до Краматорська. Для початку

у ході перевірки з'ясували, що належні документи на вантаж відсутні, а під час безпосереднього огляду в п'яти вагонах правоохоронці виявили мішки, наповнені речовиною, схожою на коксовий дріб'язок і, власне, прихований «грейдер». За цим фактом охоронці кордону поінформували представників фіскальної служби, співробітників МВС та СБУ.

Цього ж дня вздовж лінії розмежування виявлено 52 автомобілі, 39 з яких намагалися перетнути лінію зіткнення через шахту «Родіна». Міжвідомча група у складі співробітників Держприкордонслужби, СБУ та ДФС затримала порушників. Частина автомобілів відправили на додаткову перевірку, решту – залишили під охороною прикордонних нарядів.

НУМЕРОЛОГІЯ

ОКРІМ БЛОКПОСТА «ЗОЛОТЕ», ЯКИЙ МАЙЖЕ ЩОДНЯ ОБСТРІЛЮЮТЬ ТЕРОРИСТИ ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ, НА ІНШИХ ПРИКОРДОННИХ ПОЗИЦІЯХ БУЛО ВІДНОСНО СПОКІЙНО. У межах Донецької та Луганської областей зафіксовано польоти 7 ворожих БПЛА.

У контрольному пункті «Курахове» прикордонники виявили підроблену перепустку. Документ намагалася використати громадянка України, жителька Донецької області. Наразі її передали співробітникам МВС для встановлення обставин правопорушення.

Що ж стосується боротьби з незаконним переміщенням товарів через лінію розмежування, то за дивним збігом обставин 11 травня прикордонники затримали саме 11 транспортних засобів з вантажами. Автомобілі перевозили продукти харчування та товари народного споживання загальною вартістю близько 200 тис. гривень. Історія з відсутністю документів і спробами об'їзду контрольних пунктів ідентична всім попереднім.

11 ТРАВНЯ

ЛІЗУТЬ НА РОЖЕН

Терористи двічі атакували блокпост «Мар'їнка». О 12:25 російсько-терористичні війська обстрілювали блокпост з ПТРК, щоправда, недовго, а вже о 16:40 бойовики відновили вогонь і протягом майже трьох години вели обстріл з танка, САУ, стрілецької зброї, РПГ, АГС та мінометів. Українські військові відкрили вогонь у відповідь та відбили атаку ворога. Постраждалих немає.

23 ворожі безпілотники здійснювали цього дня повітряну розвідку в межах Луганської та Донецької областей, при чому 4 з них помітив у Азовському морі екіпаж корабля морської охорони «Донбас».

У Костянтинівському районі на Донеччині в автомобілі «Нісан» прикордонники виявили значну суму коштів. Авто, за кермом якого був громадянин України, зупинили для перевірки на околиці н.п. Новгородське. Під час огляду під заднім сидінням було знайдено 400 тис. гривень. Транспортний засіб з гроши-ма передали співробітникам МВС для з'ясування всіх обставин.

23 транспортні засоби, які перевозили продукти харчування, побутову хімію, слабоалкогольні напої без належних документів в об'їзд контрольних постів, затримані та передані представникам фіскальної служби для прийняття правового рішення.

13 ТРАВНЯ

«БЕЗЛІМІТ»

На КПВВ «Бугас», що біля Волновахи, співробітники Держприкордонслужби та працівники фіскальної служби зупинили автомобіль «Опель».

Водій авто – 29-річний мешканець Донецька – прямував на територію, підконтрольну НЗФ. Під час поглибленого огляду транспортного засобу під заднім диваном машини правоохоронці виявили 6400 карток поповнення рахунків і 400 стартових пакетів операторів мобільного зв'язку «Life» та «МТС», а також комплектуючі для безпілотника – лопасті, камеру спостереження, модем та електронні плати. Загальна вартість товарів становить близько 250 тис. гривень.

Для з'ясування всіх обставин затриманого разом з автомобілем та вилученими речами передали співробітникам СБУ.

СТАРШИЙ КАСИР

Увечері у контрольному пункті «Георгіївка» співробітники Держприкордонслужби зупинили для перевірки автомобіль «Фольксваген», що прямував на територію, не контролювану українською владою.

За кермом їхала громадянка України. Під час перевірки «зелені кашкети» виявили під сидінням іномарки 10 паспортів громадян України, 75 карток кількох банків та гроші в сумі 155 тис. 400 гривень.

Для подальшої перевірки громадянку України передали співробітникам СБУ.

14 ТРАВНЯ

ПРОГРЕСІЯ ТОВАРОБІГУ

Понад 300 транспортних засобів за тиждень – такий результат роботи прикордонних нарядів, які затримували автомобілі з продуктами харчування, товарами народного споживання та алкогольною продукцією на об'їзних шляхах вздовж лінії розмежування у зоні АТО. В усіх випадках перевізники не мали належних товаросупровідних документів і прямували поза визначеними дорожніми коридорами.

Водночас лише за одну добу на адміністративній межі з тимчасово окупованим Кримом затримано 36 тонн товарів, які не відповідали товаросупровідним документам. Зокрема, прикордонники Херсонського загону та працівники митниці у контрольному пункті «Каланчак» затримали громадянина України, який намагався перевезти з Кіровограда до Севастополя понад 14 тонн м'яса свинини. Ще один наш співвітчизник прямував із Херсона до Сімферополя та перевозив деталі до пам'ятників вагою майже 22 тонни.

300 ТОНН ГУМАНІТАРКИ

Чергова перестрілка на «Золотому» обійшлась без жертв з боку українських військових. Упродовж доби в межах Луганської та Донецької областей наші силовики зафіксували 15 ворожих БПЛА.

Окрім того, неподалік Талаківки прикордонники виявили касету, споряджену чотирма 82 мм мінами. На місці знахідки викликали спеціалістів, які знешкодили боєприпаси шляхом підризу.

Шість транспортних засобів з горілчаними виробами та продуктами харчування, що намагалися потрапити на непідконтрольну Україні територію в об'їзд контрольних постів, затримані та передані представникам фіскальної служби для прийняття правових рішень.

Натомість через КПВВ «Курахово» прослідували 15 вантажівок з 300 тоннами гуманітарного вантажу від уряду Швейцарії для жителів Донецької області.

15 ТРАВНЯ

СТАНИЦЯ ПРИЙМАЄ БІЙ

Бойове зіткнення прикордонного наряду з групою невідомих озброєних осіб відбулося на ділянці відповідальності відділу прикордонної служби «Станично-Луганське».

Так, під час виконання завдань з моніторингу рубежів держави, на напрямку Можайівка (РФ) – Герасимівка (Україна), на відстані 200 м від лінії державного кордону прикордонники виявили невідому особу. Наші хлопці почали переслідувати порушника, однак за 100 м від державного кордону натрапили на групу осіб у маскувальних халатах, які, побачивши прикордонників, відкрили вогонь. Розпочався бій. Внаслідок злагоджених дій українських військових диверсійно-розвідувальна група змушена була відступити за лінію рубежу. На жаль, один прикордонник отримав наскрізне осколкове поранення в результаті розриву ручної гранати, кинутої диверсантами.

Також цього дня бойовики НЗФ здійснили мінометний обстріл блокпоста «Золоте». Військовослужбовці відкрили вогонь у відповідь. Постраждалих немає.

16 ТРАВНЯ

ЕКОНОМІЯ – 5000 RUB

На спробі дати хабар погоріла громадянка Росії. Вона прибула до КПВВ «Бугас» із внутрішнім паспортом РФ та хотіла потрапити на територію, контрольовану українськими військовими. Після роз'яснення цій особі правил перетину та відмови у пропуску, вона вклала у свій паспорт 5 тис. рублів і спробувала ще раз пройти контроль. У результаті прикордонники зафіксували факт спроби дачі грошової винагороди, а громадянку передали співробітникам МВС.

18 ТРАВНЯ

ВІД ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

Контрольний пост «Новоайдар» перетнули шість вантажних автомобілів з гуманітарним вантажем. Транспортні засоби перевозили продукти харчування та засоби гігієни загальною вагою 42 тонни від Товариства Червоного Хреста в Україні для жителів Луганської області.

ПІКЕ ГОРЛІВСЬКИХ «ЯСТРУБІВ»

18 ТРАВНЯ

Українські прикордонники виявили та вступили в бій з диверсійно-розвідувальною групою поблизу н.п. Троїцьке (Донецька обл.).

Наряд на «Кугуарі» виконував завдання за визначеним маршрутом у зоні відповідальності. У напрямку Горлівки військовослужбовці виявили ворожу диверсійно-розвідувальну групу з 10 осіб. Диверсанти переміщувалися на відстані одного кілометра від лінії бойового зіткнення. Зрозумівши, що їх відкрили, вони відкрили вогонь по прикордонниках. Охоронці рубежу зайняли бойові позиції та вступили у бойове

протистояння з переважаючими силами ворога. Невдовзі на допомогу їм прибув резерв підрозділу та військовослужбовці Збройних сил України. Завдяки злагодженим діям українських військових диверсійні плани противника було зірвано, а група російських найманців відступила.

Під час бойового зіткнення ліквідовано двох представників НЗФ, а на місці бою виявлено зброю противника. Зокрема, ворог залишив РПГ-7В, п'ять тротильових шашок та детонатор.

Поранень зазнали двоє військовослужбовців ЗСУ.

19 ТРАВНЯ

МУТНИЙ АКЦИЗ

Півтора мільйона акцизних марок на горілчані вироби виявили прикордонники у багажному відділенні рейсового автобуса «Дніпродзержинськ – Донецьк». Під час здійснення перевірочних заходів у контрольному пункті в'їзду – виїзду «Георгіївка» увагу правоохоронців привернув дбайливо обмотаний багажем картонний ящик. Подальша перевірка дозволила встановити, що пакунок передано невідомою особою до Донецька, де його повинні були забрати.

Виявлені акцизні марки вилучено встановленим шляхом та передано згідно з компетенцією для прийняття правового рішення.

20 ТРАВНЯ

НІ ОЛІЇ, НІ ГРАФІТУ

Били по «Золотому» вже традиційним боєкомплектотом, наші відстрілялися без жертв. Ворожий снайпер «працював» по блокпосту «Мар'їнка». Постраждалих немає.

Дев'ятеро громадян України, жителів Донецька та Донецької області, потрапили у контрольному пункті «Курахово» на підроблених перепустках. Зазначених осіб передано співробітникам МВС для з'ясування всіх обставин правопорушень.

15 транспортних засобів, які намагалися незаконно перевезти до так званих «республік» понад 76 тонн продуктів харчування, слабоалкогольні напої та сантехніку на суму майже 900 тис. гривень, затримано.

Ще дві вантажівки не пройшли контроль на адмінмежі з Кримом. Вантажними автомобілями «Рено» та «ДАФ» громадяни України намагалися незаконно перевезти через пункти пропуску «Чаплінка» та «Каланчак» 20 тонн олії та понад 20 тонн графіту.

Натомість через контрольний пост «Райгородка» прослідували три вантажні автомобілі з гуманітарним вантажем. Транспортні засоби перевозили 42 тонни продуктів харчування від міжнародної організації Червоного Хреста жителям Луганської області.

21 ТРАВНЯ

ВТОМИВСЯ ВІД «МОРДОРА»

Надвечір, в районі Північно-Кримського каналу прикордонники Херсонського загону зі спостереженої вежі зафіксували спрацювання сигнального пристрою.

Група реагування негайно вирушила для перевірки місця тривоги. У результаті правоохоронці затримали невідому особу. Чоловік мав при собі паспорт громадянина Росії, виданий у Краснодарському краї. Затриманий повідомив, що нібито йшов до друга, тому що не бажає більше жити в Росії, а в обхід пункту пропуску пішов, бо не мав закордонного паспорта.

21 ТРАВНЯ

ЗВІДКИ ВОНИ?

Щодня підрозділи Держприкордонслужби здійснюють заходи щодо припинення незаконного переміщення товарів та вантажів на лінії розмежування у зоні АТО. Однак попри щоденну боротьбу потік не вщухає. Лише цієї доби затримано 27 транспортних засобів, які перевозили різного роду продукти харчування, м'ясо, напої, товари народного вжитку вартістю близько 1,1 млн гривень.

Коли ця тенденція зміниться? Хіба що після повного повернення Донбасу під контроль української влади. Інакше – попит і далі породжуватиме пропозицію, незважаючи на ризики війни.

ЗМІЩЕННЯ БАЗ

На Донецьчині неподалік н.п. Сартана співробітники Держприкордонслужби, СБУ, МВС та представники фіскальної служби у результаті комплексу заходів щодо виявлення каналів незаконного переміщення товарів на підконтрольну бойовикам територію виявили базу накопичення.

В процесі реалізації оперативної інформації правоохоронці викрили місце зберігання товарів та затримали дві вантажівки, які саме привезли на базу понад 20 тонн цукру. Крім цього, на складі ще виявили понад 40 тонн цукру.

Товар без належних документів правопо-рушники планували переправити на підконтрольну бойовикам територію.

Загалом близько 65 тонн цукру та транспортні засоби затримані.

Тим часом на лінії розмежування затримано 22 транспортні засоби, які без належних документів перевозили побутову техніку, меблі та продукти харчування загальною вагою близько 70 тонн. Транспортні засоби передали представникам фіскальної служби.

Наступного дня затримано ще 9 автомобілів, які перевозили більше 13 тонн продуктів харчування.

23 ТРАВНЯ

НА РОЗПАЛ

Велику кількість друкованої продукції виявили серед білого дня співробітники Держприкордонслужби у контрольному пункті «Березове», що на Донецьчині.

Під час перевірки автомобіля «Хюндай», яким з Донецька до Ольгинки їхали троє громадян України, військовослужбовці виявили тисячу газет «Новороссія» 2014 року видання. Громадяни пояснили, що газети везли не для продажу, однак така відповідь їх не врятувала.

Усіх затриманих передали співробітникам СБУ для встановлення деталей щодо виявленої друкованої продукції.

24 ТРАВНЯ

КРИМУ НЕ СОЛОДКО

Понад 47 тонн цукру не потрапили на півострів через подвійний пакет документів.

Так, увечері у контрольному пункті «Каланчак» прикордонники Херсонського загону спільно з працівниками митниці в причепах двох вантажних автомобілів «ДАФ» виявили товар, який громадяни України везли на тим-

часово окуповану територію. Як з'ясувалося, перевізники мали подвійні товаросупровідні документи. За одними з них вантаж цукру прямував з Дніпропетровська до Сімферополя.

З метою проведення подальших перевірочних заходів охоронці кордону викликали співробітників Каланчацького РВ УМВС України в Херсонській області.

25 ТРАВНЯ

«ПОДАРУНОК» ВІЙНИ

На ділянці відділу «Станично-Луганське» прикордонний наряд, який ніс службу в районі н.п. Іллінка, виявив нерозірваний снаряд від РСЗВ БМ-21 «Град». Інженерний підрозділ ЗСУ знешкодив небезпечну знахідку.

26 ТРАВНЯ

Станом на кінець травня з початку року на лінії розмежування прикордонники у 834 випадках припинили незаконне переміщення майже 200 тис. тонн товарів, які порушники намагалися переправити за підробленими документами, або взагалі без них, на підконтрольну бойовикам територію, переважно, оминаючи контрольні пункти в'їзду – виїзду.

Виявлені товари встановленим порядком передавалися фіскальним або правоохоронним органам для подальших перевірок та прийняття правових рішень.

З ПОЧАТКУ РОКУ В ЗОНІ АТО ПРИКОРДОННИКИ ПРИПИНИЛИ НЕЗАКОННЕ ПЕРЕМІЩЕННЯ МАЙЖЕ 200 ТИСЯЧ ТОНН ТОВАРІВ.

ТРОФЕЙНИЙ АРСЕНАЛ

Склад зі 136 снарядами калібру 100 мм викрили співробітники Держприкордонслужби та Служби безпеки України у результаті спільних дій на Донеччині.

Боєприпаси знаходилися на території однієї з тракторних бригад в Мар'їнському районі. 68 ящиків з осколково-фугасними та підкаліберними снарядами були присипані зерном. Для огляду та знищення небезпечних предметів на місце було викликано саперів.

27 ТРАВНЯ

НІ ДНЯ БЕЗ БОЮ

Російські найманці вкотре обстріляли з мінометів та зі стрілецької зброї блокпост «Мар'їнка». Крім того, в ніч на 28 травня терористи здійснили обстріл блокпоста з АГС та стрілецької зброї. Тієї ж ночі здійснено обстріл з АГС-17 блокпоста «Золоте». Українські військові відкривали вогонь у відповідь та змусили ворога відступити. Ніхто з військово-вслужбовців не постраждав.

Протягом доби в межах Луганської та Донецької областей зафіксовано політ лише трьох ворожих БПЛА.

У контрольних пунктах в'їзду – виїзду «Георгіївка» та «Курахове» у чотирьох громадян України прикордонники виявили підроблені перепустки. Затриманих жителів Донецької області передали співробітникам МВС.

Вздовж лінії розмежування тривають заходи щодо припинення незаконного переміщення товарів та вантажів. Загалом за добу затримано 14 транспортних засобів, які перевозили понад 27 тонн продуктів харчування та слабоалкогольних напоїв. Конфіскації передали представникам фіскальної служби.

28 ТРАВНЯ

ПРОФЕСІЙНЕ СВЯТО

Охоронцям рубежу на передовій у день професійного свята відпочити не вдалося. Російські найманці здійснили обстріл зі стрілецької зброї блокпоста «Мар'їнка». Крім того, тричі зі стрілецької зброї та гранатометів терористи обстрілювали блокпост «Золоте». Подарунком до дня прикордонника стала відсутність втрат з нашого боку.

ТЕРОРИСТІВ -79

З початку року прикордонники у взаємодії зі співробітниками інших силових та правоохоронних структур затримали 79 осіб, причетних до терористичної діяльності та незаконних збройних формувань. За цей самий період до Єдиного реєстру досудових розслідувань були внесені повідомлення про 109 злочинів, пов'язаних з тероризмом, сепаратизмом та незаконним поводженням зі зброєю. Загалом за цими статтями виконано 563 доручення правоохоронних органів.

Співробітники Державної прикордонної служби України активно впроваджують комплекс заходів щодо боротьби з тероризмом, а також припинення діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань, організованих груп та злочинних організацій. Також у зв'язку із складною ситуацією на сході України та постійною діяльністю диверсійно-розвідувальних груп оперативно-розшукові підрозділи прикордонного відомства суттєво посилили роботу у сфері протидії розвідувально-підривної діяльності російських спецслужб.

Для ефективної реалізації інформації про осіб, ймовірно, причетних до діяльності незаконних збройних формувань і сепаратизму, оперативники внесли її до єдиної інформаційної бази. Вказана база функціонує в усіх пунктах пропуску, контрольних пунктах вздовж лінії розмежування в зоні АТО та на адміністративній межі з тимчасово окупованою територією АР Крим. Завдяки проведеним заходам та чітким діям правоохоронців на сьогодні ідентифіковано та поставлено на контроль близько 13,5 тисячі таких громадян. Триває опрацювання інформації стосовно ще 20 тисяч осіб.

З ПОЧАТКУ РОКУ ПРИКОРДОННИКИ У ВЗАЄМОДІЇ ЗІ СПІВРОБІТНИКАМИ ІНШИХ СИЛОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ СТРУКТУР ЗАТРИМАЛИ 79 ОСІБ, ПРИЧЕТНИХ ДО ТЕРОРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА НЕЗАКОННИХ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ.

«ОПІУМ» ДЛЯ НАРОДУ

Ні, мова не про відомий вислів Остапа Бендера на адресу релігії. У контрольному пункті в'їзду – виїзду «Георгіївка» під час здійснення заходів контролю прикордонники виявили у багажному відділенні рейсового автобуса «Донецьк – Київ» дві сумки з таблетками психотропної дії (трамадол). У результаті

понад 43 тисячі таблеток вилучено та передано співробітникам МВС.

28 ТРАВНЯ

30 ТРАВНЯ

Як сліпих кошенят

Уночі на ділянці відповідальності ВПС «Трьохізбенка» Луганського загону прикордонний наряд виявив диверсійно-розвідувальну групу терористів.

Під час несення служби на лінії розмежування між силами АТО та незаконними збройними формуваннями, прикордонники за допомогою тепловізора побачили групу із шести озброєних чоловіків, які приховано рухались у напрямку Трьохізбенки. З метою недопущення проникнення диверсантів прикордонники спільно з військовослужбовцями ЗСУ відкрили вогонь зі стрілецької зброї та АГС-17 по озброєних бойовиках. Внаслідок злагоджених дій прикордонників терористи змушені були відступити за лінію розмежування в напрямку Красного Лимана.

ПЕНСІЯ ПІД ЗАГРОЗОЮ

Тисяча бланків заяв для отримання пенсії у так званій «ДНР» потрапили до рук прикордонників та митників у контрольному пункті «Бугас» на Донеччині. У багажнику легкового автомобіля, який прямував з підконтрольної бойовикам території, правоохоронці виявили пакунки з документами. Під час детальної перевірки з'ясувалося, що громадянин України віз пенсійні папери. Зазначену особу передано співробітникам СБУ в Донецькій області.

29 ТРАВНЯ

В іншому випадку, на тому ж КПВВ «Бугас» прикордонно-митна оглядова група виявила в автомобілі тисячу пачок сигарет. Наш співвітчизник, який їхав у Донецьк, приховав товар під обшивкою та за заднім сидінням легкового автомобіля «ВАЗ». Виявлені сигарети вилучили представники митниці.

1 ЧЕРВНЯ

ПЕРЕДВІСНИКИ

Активізація повітряної розвідки противника вже автоматично переводить українських бійців у режим «до бою». 25 ворожих БПЛА за добу – це майже як перелітні птахи навесні. Сьогодні літають – завтра чекай «потепління» або ж справжнього пекла.

Загалом за добу терористи обстріляли зі стрілецької зброї блокпости «Золоте» та «Майорське». Українські військовослужбовці відкрили вогонь у відповідь та змусили ворога відступити. З нашого боку – без жертв.

У контрольних пунктах в'їзду – виїзду «Георгіївка» та «Зайцево» у семи громадян України, мешканців Донецька, прикордонники виявили підроблені перепустки. Затриманих осіб передали співробітникам МВС.

Вздовж лінії розмежування затримано 6 транспортних засобів, які перевозили майже 60 тонн продуктів харчування та одягу. Належних документів на вантаж у перевізників не було. Отже, транспортні засоби передані представникам фіскальної служби для прийняття правового рішення. Крім того, прикордонники спільно з працівниками фіскальної служби в контрольному пункті «Курахово» у двох вантажівках виявили схованки. Вони були обладнані за подвійними стінками. У такий спосіб порушники намагалися переправити через лінію розмежування продукти харчування та товари народного вжитку.

2 ЧЕРВНЯ

ЗАКОНОМІРНІСТЬ

Кількість обстрілів з боку російських найманців значно збільшилася.

Так, з напрямку н.п. Новоазовськ терористи відкривали мінометний обстріл по контрольному пункту «Гнутове». Під час обстрілу пропуск довелося тимчасово припинити.

Крім того, терористи вели вогонь з мінометної та стрілецької зброї по блокпостах «Березове», «Золоте» та «Майорське». Вогнем у відповідь українські військові змусили ворога відступити. Внаслідок вогневих протистоянь та обстрілу блокпоста «Березове» один прикордонник дістав легке поранення руки. Тимчасово закривався контрольний пункт «Бугас», оскільки після обстрілів на цьому напрямку було виявлено чотири міни, що не вибухнули.

Уцілюючи вогонь, ворог хоче бачити результат, тож цього дня прикордонники зафіксували вже 38 БПЛА, які снували над нашими позиціями.

Попри небезпеку обстрілів, вздовж лінії розмежування не припиняються спроби незаконного переміщення товарів та вантажів. За поточну добу затримано 22 транспортні засоби, які перевозили більше 100 тонн продуктів харчування, алкогольних напоїв та овочів без належних документів в об'їзд контрольних пунктів.

Тим часом через контрольний пост «Новоайдар» прослідувало три вантажні автомобілі з гуманітарним вантажем. Автівки перевозили більше 20 тонн продуктів харчування та засобів особистої гігієни від міжнародного Червоного Хреста. Вантаж призначався жителям Луганської області.

3 ЧЕРВНЯ
МАХОВИК ЗАПУЩЕНО

Обстріли та бойові сутички на ділянці поблизу «Мар'їнки» тривають. Російсько-терористичні війська ведуть вогонь з «Градів», САУ, СПГ, РПГ-7, зенітних установок, мінометів та стрілецької зброї.

Також терористи відкрили вогонь по прикордонних позиціях поблизу н.п. Горняк та Березове. Для обстрілу ворог використав артилерію та міномети.

Кількість ворожих безпілотників щодня зростає у геометричній прогресії. Сьогодні в межах Донецької та Луганської областей прикордонні наряди та підрозділи ЗСУ зафіксували політ 62 безпілотників. Ще два літальні апарати виявили прикордонники Луганського загону. БПЛА рухалися вздовж державного кордону над територією Росії.

Однак навіть під час жорстокої «м'ясорубки» знаходяться бажаючі заробити на незаконному переміщенні товарів на територію, підконтрольну НЗФ, щоправда, їх кількість істотно менша за попередні дні. Так, цього дня на лінії розмежування затримано лише чотири транспортні засоби, які перевозили понад 4 тонни продуктів харчування.

4 ЧЕРВНЯ
ЗНАЧКА
ТЕРОРИСТА

Тайник з арсеналом зброї виявили на Донеччині прикордонники та співробітники МВС.

Внаслідок комплексу оперативних заходів «зелені кашкети» отримали інформацію про можливе приховування боєприпасів та зброї в одному з помешкань населеного пункту Новгородське. Під час перевірки спільна оперативна група в одній із залишених будівель на горіщі та в підвальному приміщенні виявила обладнаний сховок, у якому було 6 ручних протитанкових гранатометів, 5 гранат Ф-1, запали до них, 48 пострілів до підствольного гранатомета та майже 850 набоїв калібру 7,62 мм. Виявлена зброя та боєприпаси вилучені та передані до МВС.

4 ЧЕРВНЯ

БЕРЕЗОВЕ
У ВОГНІ

РОСІЙСЬКІ НАЙМАНЦІ ОБСТРІЛЮЮТЬ З АГС БЛОКПОСТ «МАР'ІНКА». ВОГОНЬ ВЕДУТЬ З ПІДКОНТРОЛЬНОЇ ВОЙОВИКАМ ОЛЕКСАНДРІВКИ. КРІМ ТОГО, З Н.П. ЯСНА МІНОМЕТАМИ ТА ТАНКАМИ НАКРИВАЮТЬ БЛОКПОСТ «БЕРЕЗОВЕ». ВНАСЛІДОК ОБСТРІЛУ ЗРУЙНОВАНО БУДИНКИ У БЕРЕЗОВОМУ, МІСЦЯМИ СПРИЧИНЕНО ПОЖЕЖІ. ТИМ ЧАСОМ НАД ПОЗИЦІЯМИ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ ПРАЦЮЮТЬ 38 ВОРОЖИХ БЕЗПІЛОТНИКІВ.

5 ЧЕРВНЯ

6 ЧЕРВНЯ **Гучне викриття****БОЙОВИЙ
ТРИКУТНИК**

Ситуація залишається незмінною. Напрямки заго-стрення – Мар'їнка, Березове, Золоте. Мар'їнку вже надвечір російські найманці двічі обстріляли з ПТУР, мінометів та стрілецької зброї. Вогонь вели з н.п. Олександрівка. Крім того, з Ясної знову прилетіли міни та заряди САУ на блокпост «Березове». Також з території, підконтрольної незаконним збройним формуванням, а саме з Первомайська – зі стрілецької зброї та КПВТ обстріляли блокпост «Золоте». Жоден обстріл не залишився без вогневої відповіді з нашого боку. Постраждалих серед українських військових немає.

У Костянтинівці неподалік місця базування прикордонного підрозділу невідомі кинули гранату РГД-5. Постраждалих немає. Про цей факт поінформовано МВС та СБУ.

Загалом протягом доби в межах Донецької та Луганської областей прикордонні наряди та підрозділи ЗСУ зафіксували польоти 47 безпілотників противника.

На лінії розмежування затримано три транспортні засоби, які перевозили майже 16,5 тонни металобрухту та овочів. Всі автомобілі прямували без належних товаросупровідних документів в об'їзд транспортних коридорів на територію, підконтрольну незаконним збройним формуванням.

Перманентна «дуель»

Упродовж наступних трьох діб ситуація залишалася складною, але контрольованою. Бойовики двічі обстрілювали українські позиції – близько 18:00 зі стрілецької зброї, АГС-17 та мінометів вели вогонь по блокпосту «Мар'їнка». За декілька годин з мінометів обстрілювали блокпост «Золоте». Наступної доби, майже опівночі, з мінометів обстріляли блокпост «Майорське». Українські військові відкрили вогонь у відповідь. Постраждалих з нашого боку немає.

На одному з контрольних постів у Донецькій області прикордонники виявили у громадянина України гранату. Вибуховий предмет знайшли у багажному відділенні автомобіля «Деу Леганза», яким чоловік прямував через лінію розмежування. Наразі цього громадянина передали співробітникам МВС.

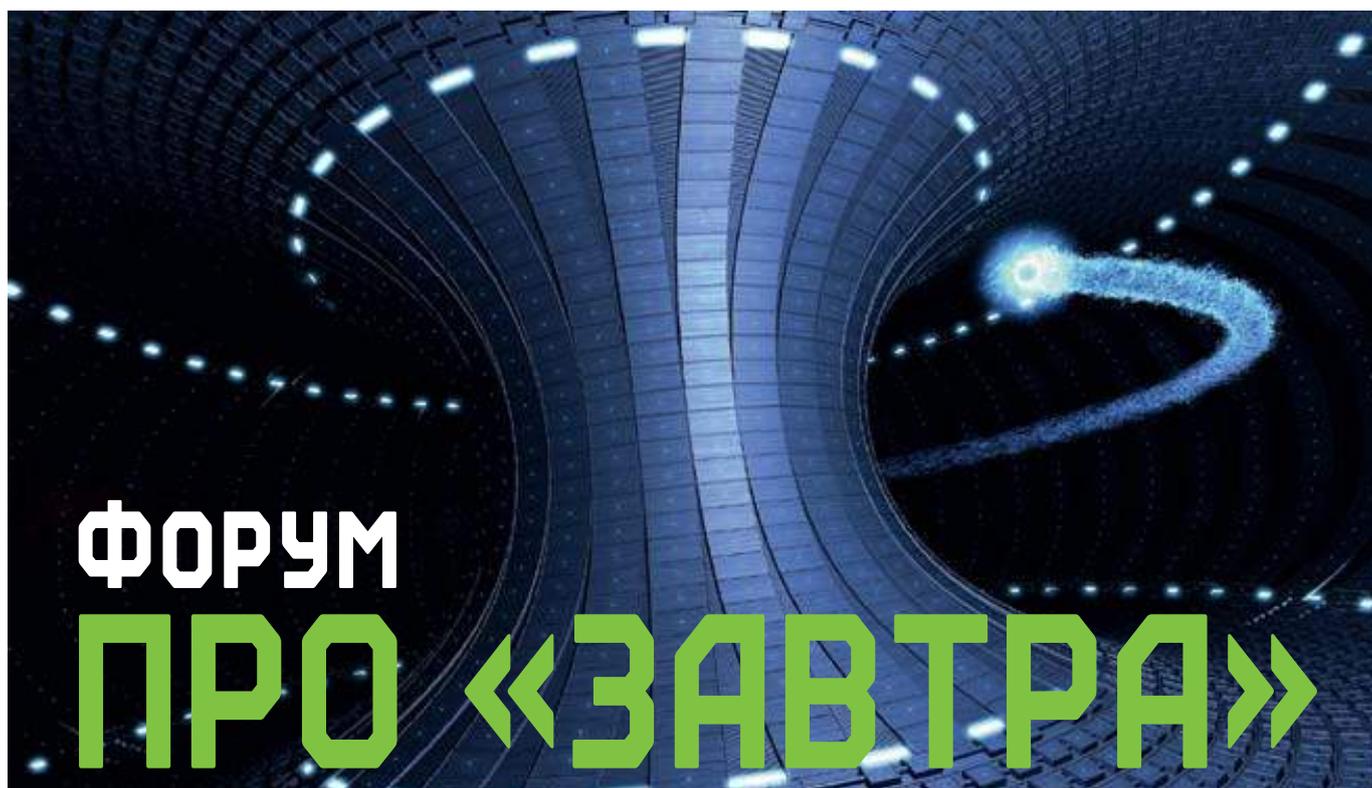
Наступної доби обстріл блокпостів «Мар'їнка» та «Березове» відновився. На щастя, без втрат серед українських військових.

Внаслідок перевірки оперативної інформації розвідувальною групою Донецького загону, на напрямку можливого руху диверсійно-розвідувальної групи російсько-терористичних військ на околиці н.п. Орловське виявлено РПГ-18.

12 червня, окрім вже традиційних, обстрілу з гранатометів зазнав прикордонний наряд, який проводив патрулювання поблизу н.п. Верхньоторецьке. Блискавична реакція наших хлопців дозволила уникнути жертв.

14 червня поблизу того ж Верхньоторецького прикордонники виявили диверсійно-розвідувальну групу. Помітивши ворога «зелені кашкети» спільно з бійцями ЗСУ вступили у бій з бандитами та змусили російських найманців відступити на підконтрольну бойовикам територію. Постраждалих серед українських вояків немає. **К**

ФОРУМ ПРО «ЗАВТРА»

Немає сумнівів, що система охорони державного кордону нашої держави потребує суттєвих організаційних змін, а також запровадження більш сучасних та ефективних технічних засобів. Над такими розробками постійно працюють як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Новітні здобутки цієї галузі науки були представлені на Міжнародній науково-практичній конференції «Історія, сучасність і перспективи розвитку Державної прикордонної служби України та охорони державного кордону», що відбулася у Києві. До заходу долучилися експерти Адміністрації Президента України, Держприкордонслужби, Національної Академії наук України, науковці провідних правоохоронних і військових навчальних закладів нашої держави, дипломати з Естонії, Польщі та Сполучених Штатів Америки, експерти Міжнародної організації з міграції, ветерани-прикордонники та представники громадськості. Про серйозність наукового форуму якнайкраще свідчили його учасники, зокрема: сім докторів наук, тридцять кандидатів, шість професорів, п'ятнадцять доцентів і чотири старші наукові співробітники.

Передусім учасники заходу ознайомилися з результатами цікавих історичних досліджень системи охорони кордону. Зокрема, доктор історичних наук професор Національної академії Держприкордонслужби Микола Кабачинський представив факти, що доводять – прикордонна служба в Україні має більш, ніж тисячолітню історію. Так, літописи та археологічні розкопки свідчать: вже 888 року існували, висловлюючись сучасною мовою, система моніторингу та попередження про загрози на державному кордоні, фортифікаційні споруди, злагоджена система управління та зв'язку на чолі з «Київською прикордонноюзаставою»ускладіодинадцятидружинників.

Згодом учасники конференції обговорили основні напрямки стратегії розвитку прикордонного відомства. Директор Департаменту аналізу та оцінки інформації Адміністрації Держприкордонслужби України Анатолій Махнюк, між іншим, розповів, що у найближчій перспективі планується зменшити сегменти відповідальності відділів прикордонної служби, особливо на південній та східній ділянках державного кордону, а також збільшити кількість і чисельність підрозділів.

Представник ветеранського комітету прикордонного відомства полковник у відставці Григорій Мінін зазначив, що експерименти запровадження «оперативної охорони», яка дуже нагадує сучасну модель, проводилися ще у 80-х роках минулого століття. Однак, враховуючи наявність не «дружніх» сусідів і загальну напружену обстановку, тоді керівництво не зважалося повністю відмовлятися від так званої «військової» моделі захисту кордону. Ефективність службово-бойової діяльності при загостренні обстановки також досягалася шляхом підвищення щільності підрозділів. У середньому на один кілометр державного кордону припадало по п'ять військовослужбовців, не враховуючи цивільного персоналу та складу громадських формувань. Мотоманеврені групи й оперативно-бойові прикордонні комендатури, забуті на тривалий період, коли ми мали можливість насолоджуватися мирним небом, надзвичайно результативно показували себе багато років тому і цілком обґрунтовано відновлені сьогодні, при загостренні обстановки.

Також у своїй доповіді Анатолій Махнюк торкнувся питань реалізації планів «Європейський вал», «Морська стіна» і лібералізації візового режиму для України Європейським Союзом.

Присутніх вразили потужні технічні розробки у сфері спостереження та озброєння. Представник Національного центру управління та випробувань космічних засобів кандидат технічних наук Сергій Янчевський продемонстрував можливості та результати застосування технологій аерокосмічної зйомки в різних режимах, зокрема – фотографії переміщення російсько-терористичних військ, а також докази обстрілів українських військових підрозділів з російської території. У космосі немає кордонів, а, відповідно, немає жодних, у тому числі юридичних, перешкод для проведення спостереження як за державним кордоном, так і за територіями суміжних держав. На сьогодні така робота обґрунтована не лише військови-

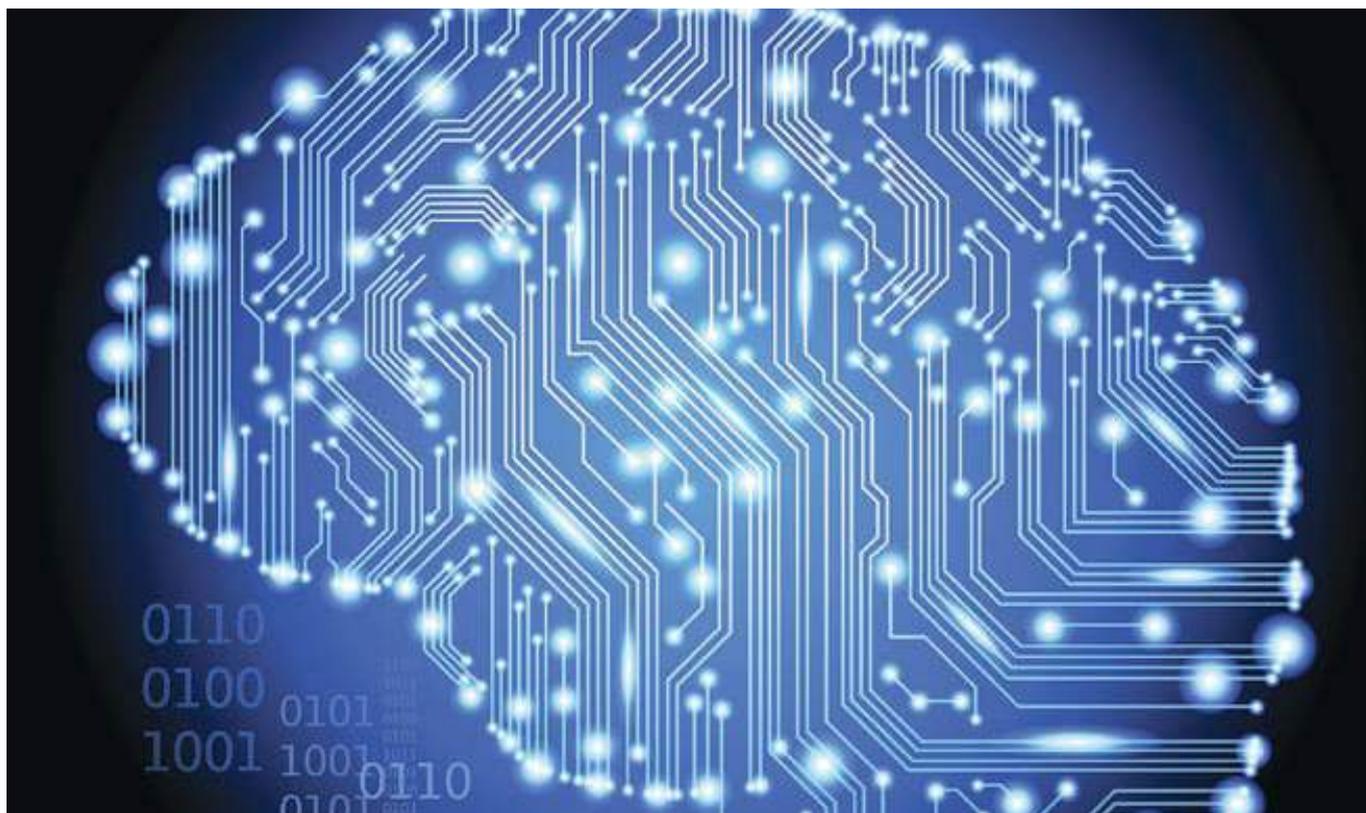
СИСТЕМА ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ НАШОЇ ДЕРЖАВИ ПОТРЕБУЄ СУТТЄВИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗМІН, А ТАКОЖ ЗАПРОВАДЖЕННЯ БІЛЬШ СУЧАСНИХ ТА ЕФЕКТИВНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ.

ми потребами. Свого часу саме завдяки «погляду з космосу» вдалося своєчасно дізнатися про будівництво неподалік Керченської протоки на російській території виробничого комплексу, який передбачає використання аміаку у величезних кількостях і становить потенційну екологічну загрозу для України та більшості європейських держав. Прикордонники і раніше знали про зосередження Російською Федерацією військ поряд з українським рубежем, зокрема навпроти села Красна Талівка Луганської області. Однак фотографії донедавна залишеного аеродрому в Міллерово, (містечко менше, ніж за два десятки кілометрів від українського кордону), де зараз дислокуються більше п'ятнадцяти тисяч військових при значній кількості авіації, артилерії та бронетехніки, викликали в цивільних учасників конференції обурення, а у військових – професійний інтерес.

Науковий співробітник Окремого конструкторського бюро «Шторм» Київської політехніки Геннадій Пуха представив можливості сейсмічних сенсорних систем. Перспектива їх військового та правоохоронного застосування вразила присутніх: розміщений під землею пристрій виявляє пішохода на відстані більше 250 метрів, «бачить» бронетехніку ворога за 15 кілометрів, а морські зразки дозволяють ідентифікувати клас виявленого підводного човна на відстані 70–100 кілометрів. При цьому забезпечується висока точність і можливість автоматичного проектування на карту маршруту цілі, зокрема з прив'язкою до системи координат.

Незважаючи на високу ціну систем, доповідь викликала серйозну зацікавленість, зокрема в контексті використання продукції ОКБ «Шторм» для своєчасного виявлення загроз на південній і східній ділянках кордону. Тим більше, що датчики легко інтегруються практично з усіма технічними пристроями спостереження та виявлення, які стоять сьогодні на озброєнні прикордонного відомства, а при відповідних установках можуть не лише виявляти загрозу, а

наприклад, знищити диверсанта-аквалангіста на малому транспортному засобі-буксирі.

Начальник кафедри Військово-морських сил Національного університету оборони України ім. І. Черняховського Степан Яким'як приділив багато уваги протидії терористичним загрозам на морі, питанню необхідності об'єднання під одним командуванням Військово-Морських сил і Морської охорони, уніфікації при забезпеченні озброєнням і технікою надалі для більш ефективного виконання спільних завдань. Він зазначив, що арміїці готові навчати у своїх освітніх закладах і центрах підготовки прикордонників за найбільш актуальними бойовими спеціалізаціями, затребуваними при охороні морського рубежу та захисті державних інтересів у виключній морській економічній зоні.

Учасники конференції не могли обійти увагою злободенні питання, які вже сьогодні додають військовослужбовцям чимало клопотів. Основа ефективності та оперативності служби – надійний і швидкий транспорт. В умовах бойових дій він повинен бути захищеним хоча б легкою бронєю. Охоронці державних рубежів отримали багато зразків високошвидкісної іноземної техніки та вітчизняних захищених транспортних засобів на базі автомобілів іноземного виробництва.

Легка бронетехніка особливо потрібна в умовах сьогодношньої гібридної війни. Вона швидша, більш економна та практична, ніж традиційні БТР, БМП (армійський парк радянських часів добре служить у полі, в бою, але в місті та в патрулі значно поступається «меншим» броньованим «родичам»). Однак все, що їздить, вимагає регулярного обслуговування та ремонту.

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ НАДАЛА ПРИСУТНІМ БАГАТО НЕОБХІДНОЇ ТА ЦІКАВОЇ ІНФОРМАЦІЇ. РОЗРОБЛЕНО ТА ПРЕДСТАВЛЕНО ОРИГІНАЛЬНІ Й ЕФЕКТИВНІ РІШЕННЯ ЦІЛОЇ НИЗКИ ЗЛОБОДЕННИХ ПИТАНЬ. ЧАСТИНА З НИХ, ІМОВІРНО, РЕАЛІЗУЄТЬСЯ ВЖЕ В НЕДАЛЕКОМУ МАЙБУТНЬОМУ.

До службових машин, зокрема броньованих, і особливо в зоні бойових дій військовослужбовці часто ставляться, як до живих істот – з ніжністю та повагою. Це не дивно, адже від характеристик автомобіля залежить життя, і твоє, і товаришів. Нерідко в умовах напруженої обстановки представники технічних підрозділів, а то й водії змушені робити оперативний ремонт техніки за власні кошти, особливо, коли часу на оформлення документів та доставку необхідних деталей немає. А від технічного стану залізного коня чиясь життя залежить вже зараз.

Ще гірше, коли спеціалістів, здатних продіагностувати складну електроніку, в місці дислокації підрозділу просто немає. Представник Національної академії Держприкордонслужби кандидат технічних наук Вадим Сівак представив дослідження, яке дозволить завчасно передбачити витрати на регламентні роботи, необхідні для підтримання техніки в належному стані і включити їх у бюджет відомства.

Проте головне – це розробка власної діагностичної апаратури для моделей автомобілів, які зараз несуть прикордонну службу. Після випробування приладів та забезпечення ними підрозділів водії зможе самостійно у будь-який момент «запитати» бортовий комп'ютер «залізного коня», як той «почувається», які деталі зношені, які механізми необхідно налаштувати, і своєчасно замовити все необхідне для ремонту. Це дозволить не лише продовжити термін служби автотехніки, а й зробити обслуговування плановим, значно зменшивши навантаження на водіїв і техніків. **К**

Володимир ПАТОЛА,
фото ВАЛЕРІЯ ОЛІЙНИКА

Революція гідності, окупація Криму, військові дії Росії та її найманців на Сході України знаменували для українських журналістів прихід нової реальності. Журналістика в нашій країні стала справді небезпечною професією: за один рік було вбито, травмовано та викрадено більше журналістів, аніж за всю попередню історію незалежної України. Люди цієї професії стали третьою стороною воєнного конфлікту.

АГЕНТИ ПЕРЕМОГИ

Нині проблеми військової журналістики настільки актуальні, що стали предметом дискусій на наукових та громадських форумах. Зокрема, нещодавно під патронатом Президента Служба безпеки України провела VII Міжнародну конференцію «Захист демократичних цінностей і дотримання прав людини у діяльності спецслужб». В організації заходу взяли участь Національний інститут стратегічних досліджень, Женевський центр демократичного контролю над Збройними силами, Офіс зв'язку НАТО і Центр інформації та документації НАТО в Україні на базі Національного університету «Києво-Могилянська академія». На порядок денний було винесено питання «Російська агресія проти України як фундаментальна загроза свободі, цінностям демократичного суспільства і правам людини: український, європейський та світовий контексти». У рамках програми учасники, зокрема, обговорили історичні та політичні передумови російської агресії, роль у ній спецслужб і засобів масової інформації РФ, механізми протидії «гібридній війні», розв'язаній Росією проти української держави.

Під час конференції учасники обмінялися думками щодо досвіду неухильного дотримання прав людини у процесі організації інформаційної безпеки держави. Експерти відзначили позитивні зрушення у розв'язанні цих питань в Україні завдяки послідовному активному діалогу Служби безпеки України з науковою та експертною спільнотою, а також засобами масової інформації.

Зокрема, директор Офісу безпеки НАТО Стивен Сміт відзначив плідні результати співпраці України з НАТО в реформуванні сектора безпеки на засадах демократії, забезпечення участі в цьому процесі громадянського суспільства. «Я бачу прогрес у цій роботі, результати реформування Служби безпеки України є позитивними», – підкреслив він.

Учасники конференції акцентували важливість військової журналістики в умовах сьогодення та обговорили потреби і специфіку цієї сфери. Зокрема, радник Голови СБ України, керівник Міжнародного цивільного секретаріату безпекового співробітництва Євген Марчук зазначив, що військова журналістика повинна стати окремою галуззю, яка має не лише висвітлювати події в зоні бойових конфліктів, а й працювати над документуванням фактів агресії Росії щодо України таким чином, щоб їх у подальшому можна було використати як докази в міжнародних судових інституціях. Збір доказової бази повинен проводитися відповідно до українських та міжнародних стандартів, а саме вимог міжнародних інституцій до допустимих доказів. Так, наприклад, за словами Євгена Марчука, фото- та відеозйомку на місці події слід

робити з увімкненим таймінгом та GPS-модулем, з переходом зйомки від загального до детального плану. Застосування відеозапису повинно забезпечити найбільш точну і повну фіксацію фактів, що мають доказове значення. Варто зауважити, що при цьому відеозйомка не замінює фотографію, а доповнює її, дозволяє фіксувати об'єкти не тільки в статичній, а й у динамічній.

Такого роду журналістика вимагає кардинально іншого типу підготовки, ніж навчання цивільних журналістів. Так, наприклад, основа роботи військових журналістів має бути доповнена знаннями судово-фотографічних способів, методів та видів зйомки. Таким чином зйомка репортажу з місця події має відбуватися з урахуванням того, що матеріали будуть використані не лише для сюжету, скажімо, в новинах, але й у подальшому для документального підтвердження військових злочинів країни-агресора.

Чимало дискусій точиться довкола питання, якою саме має бути робота військового журналіста. Війна – це час, коли виникає розбіжність між принципом свободи преси, з одного боку, та контролем над ЗМІ, з іншого. Тиск на ЗМІ чинять політики й уряди, вимагаючи патріотичності та допомоги державі. Професійні журналісти наголошують, що саме в умовах конфліктів найбільше потрібна повна інформація від усіх сторін, щоб розуміти, що відбувається насправді, і діяти адекватно. Історія журналістики підтверджує, що згадані дилеми постають у всі часи і в різних країнах.

Аналізуючи етапи розвитку військової журналістики можна зауважити поступовий перехід від жорсткої і навязливої цензури до ефективно організованої пропаганди через ЗМІ та розширення механізмів управління медіа. Маніпулювання військовими повідомленнями вже не дивує. Щоденні телевізійні новини з репортажами очевидців стали буденністю. За рахунок супутникових технологій військові повідомлення відбуваються в реальному часі. Відбулося навіть інтегрування цивільних журналістів в ряди військових. Зазвичай правила цензурування одні для всіх: жодних показів техніки, кількості та складу підрозділів, однак ці обмеження – не примха людей у погонах чи політиків, а внесок у досягнення перемоги.

Що ж стосується України, то на думку експертів, журналістам, які пишуть і транслюють із зони бойових дій, часто не вистачає досвіду. У країні, яка реально воює, а не робить вигляд, військова цензура має бути невід'ємною частиною державної інформаційної кампанії. Разом з тим військові журналісти, виконуючи свої обов'язки, повинні пам'ятати, що не можна давати ворогу інформацію, яка може зашкодити національній безпеці. **К**

Підготувала Юлія МИСЮК

**ЖУРНАЛІСТИ,
ВИКОНУЮЧИ
СВОЇ ОБОВ'ЯЗКИ,
ПОВИННІ
ПАМ'ЯТАТИ,
ЩО НЕ МОЖНА
ДАВАТИ ВОРОГУ
ІНФОРМАЦІЮ,
ЯКА
МОЖЕ ЗАШКОДИТИ
НАЦІОНАЛЬНІЙ
БЕЗПЕЦІ.**

КОРДОН

фото Дмитра СЛИВНОГО

ВІЗА ДЛЯ УКРАЇНЦЯ

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ЧИ ПРИМАРНІСТЬ?

Українці заради кращого майбутнього, захисту своїх прав і свобод вибрали європейський вектор розвитку, за яким пішли навіть ціною власних життів. І попри те, що з моменту зміни влади в країні пройшло більше року, ЄС для нас ближчим не став. Навпаки, більшість країн Шенгену посилюють для нас візовий режим.

Європейські партнери не бачать в Україні реальних реформ. Хоча підготовка до спрощення безвізового режиму в Україні триває упродовж останніх шести років, і за цей час прийнято близько 50 законів, проведено безліч переговорів, ратифіковано відповідні міжнародні конвенції та угоди, але цього мало – потрібно ще зробити так, щоб ці документи реально діяли. Крім по-справжньому європейських цін на комунальні тарифи, Україна за великим рахунком не здійснила вагомих кроків назустріч. Через це і Європа не поспішає зближатися.

Українські чиновники виправдовуються, що все робилося б швидше, якби не війна на сході. Мовляв, усі ресурси йдуть на оборону від агресора.

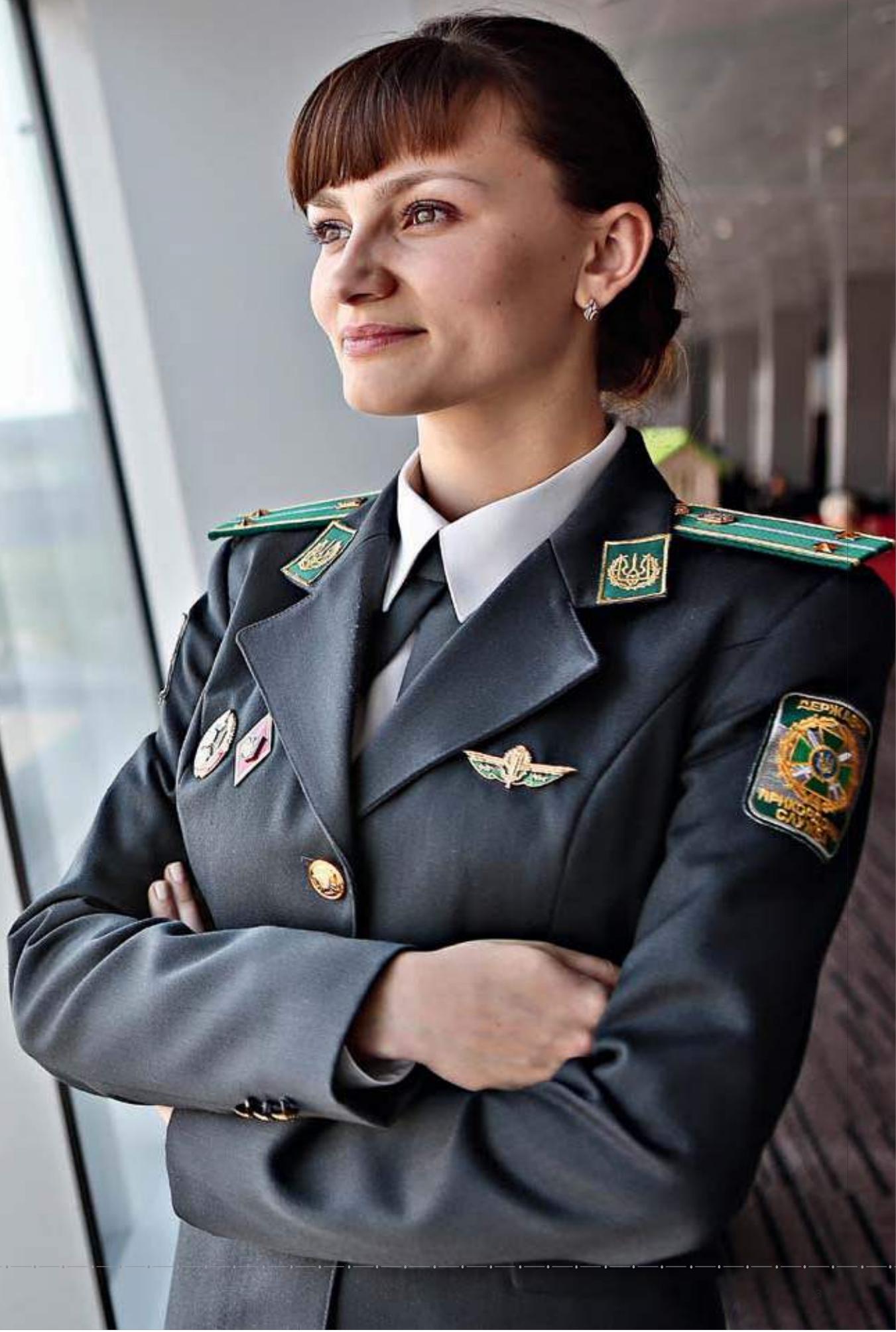
ОЧЕЙ НЕ ЗАМИЛИТИ

У декларації нещодавнього саміту Східного партнерства, що відбувся у Ризі, так і не з'явилися кілька принципових для України пунктів. Немає точної дати введення безвізового режиму, відсутня чітка європерспектива для нас. Більше того, від президента Єврокомісії прозвучала заява, що говорити про європерспективу членства для нашої держави передчасно, з аналогічною заявою виступила і канцлер Німеччини.

Українська влада очікувала від Європи політичного заохочення. Реформи – тривалий процес. Безумовно, в Європі це розуміють. Та європейці натомість наполягають: реалі-

зуйте записане в плані. Україна не виконала низку завдань через обмеженість фінансових, технічних ресурсів, знань і просто відсутність політичної волі. Наприклад, в Україні ввели біометричні паспорти. Однак не всі пропускні пункти на кордоні обладнані приладами для зчитування таких документів. Досі не готова база статистичної інформації, комп'ютери прикордонної служби не приєднані до бази Інтерполу. І найменший прогрес у виконанні Плану дій з візової лібералізації – у боротьбі з корупцією. В Євросоюзі хабар є вибором кожної людини, яка готова ризикувати своєю посадою і свободою, а в Україні – звичне явище у всіх сферах життя.

За словами Петра Порошенка, Україні не вдалося отримати безвізовий режим на саміті у Ризі, зокрема, і через значну кількість українців, які змушені були виїхати з Донбасу через бойові дії. Адже ЄС занепокоєний, що після скасування віз з України хлине потік мігрантів.

ЧИ ВСТИГНЕМО?

У Декларації згаданого саміту прописано механізм отримання безвізового режиму: спочатку Україна виконає всі вимоги до наступного засідання з цього питання, яке має відбуватися 15 грудня, після чого ЄК перегляне свій негативний звіт. Остаточне рішення прийме Європарламент на початку 2016-го. Тепер від нас залежить, яким чином ми виконаємо весь блок реформ. У вересні до України має приїхати технічна місія Євросоюзу, яка оцінить виконання Україною плану дій з лібералізації візового режиму з ЄС.

Під час візиту до Мобільного прикордонного загону Президент України Петро Порошенко заявив, що до кінця серпня потрібно виконати всі завдання, необхідні для позитивного рішення ЄС щодо лібералізації візового режиму. А до листопада Україна має завершити всю роботу на цьому шляху. Він підкреслив важливість створення надійного кордону, який добре охоронятиметься.

За словами Президента, Україна має ввести ID-картки замість внутрішніх паспортів, забезпечити інтегроване управління кордонами, коли охоронці рубежу матимуть у базі всю інформацію щодо особи або вантажу,

починаючи від даних Інтерполу і закінчуючи фітосанітарною службою.

ЗА ПРИКОРДОННИКАМИ ЗАТРИМКИ НЕ БУДЕ...

Звісно, за умови належного фінансування! Слід сказати, що на рекомендації експертів ЄС, спрямовані на лібералізацію візового режиму, ДПСУ реагує досить швидко. З приводу перевірки документів, то нам необхідно оснастити пункти пропуску обладнанням з функцією біометричного контролю на першій та другій лініях.

Зараз триває робота щодо розгортання обладнання з функцією біометричного контролю на першій лінії у 157 міждержавних та міжнародних пунктах пропуску. На сьогодні оснащено 68 пріоритетних пунктів пропуску усіх видів сполучення 883 комплектами обладнання. Заплановано облаштувати ще 49 за рахунок бюджетного фінансування та залучення коштів міжнародної технічної допомоги 151 комплектом обладнання до вересня цього року.

Окрім того, протягом першого кварталу 2015 року у 44 пунктах пропуску встановлено обладнання для проведення контролю другої

лінії з використанням відбитків пальців, а до вересня 2015 року планується оснастити ще 24 пункти пропуску. Вартість обладнання для одного пункту пропуску – близько 223 тис. грн, загальна вартість становить 5,76 млн грн. Таким чином, на момент чергового візиту експертної місії ЄС планується оснастити 68 пріоритетних пунктів пропуску усіх видів сполучення. Це цілком забезпечить перевірку відповідних документів як в іноземців, так і громадян України.

Стосовно реалізації рекомендацій ЄС щодо безпеки кордонів, притулку та міграції, спільною з МВС робочою групою опрацьовано етапи підключення робочих місць у пунктах пропуску до баз даних Інтерполу. Орієнтовна вартість необхідного обладнання та робіт для підключення 39 першочергових пунктів пропуску становить 21,053 млн грн. За умови своєчасного виділення необхідних коштів це завдання буде реалізовано у 39 першочергових пунктах пропуску до кінця вересня 2015 року.

Системно проводяться заходи із запровадження спільного патрулювання кордону та контролю у пунктах пропуску. Нині таке співробітництво реалізовано з польськими, молдовськими, словацькими та угорськими прикордонниками. На завершальній стадії переговорний процес з румунською стороною (спільне патрулювання вже здійснюється річковою ділянкою). Спільний прикордонний контроль здійснюється у чотирьох пунктах пропуску

За словами Президента, Україна має ввести ID-картки замість внутрішніх паспортів, забезпечити інтегроване управління кордонами, коли охоронці рубежу матимуть у базі всю інформацію щодо особи або вантажу, починаючи від даних Інтерполу і закінчуючи фітосанітарною службою.

на українсько-польському та у п'яти – на українсько-молдовському кордоні.

Для посилення прикордонної безпеки на кордоні з країнами ЄС опрацьовано та подано на розгляд Кабміну проект розпорядження «Про затвердження Плану заходів з організації спільної оперативної охорони державного кордону з державами-членами ЄС – Республікою Польща, Словацькою Республікою, Румунією та Угорщиною, а також з Республікою Молдова».

Міжвідомчим наказом затверджено розроблену Адміністрацією ДПСУ «Методику аналізу ризиків з протидії нелегальній міграції» (Наказ МВС, МЗС, Мінсоцполітики, МОН, СЗР, СБУ). У листопаді 2014 року Адміністрація Держприкордонслужби ініціювала удосконалення механізму обміну даними – на кінець травня цього року завершено попереднє міжвідомче погодження нового спільного наказу «Про затвердження Порядку обміну даними між суб'єктами інтегрованого управління кордонами», розпочато процедуру його підписання.

Опрацьовано проект Стратегії розвитку Державної прикордонної служби України, зараз триває його громадське обговорення. У червні цього року планується розробити проект Державної цільової правоохоронної програми «Облаштування та реконструкція державного кордону» до 2020 року. У підготовці брали участь представники Консультативної Місії ЄС (EUAM), Місії ЄС на українсько-молдовському кордоні (EUBAM), експерти НАТО.

Аби не було дублювання функцій у пунктах пропуску, Адміністрація Держприкордонслужби запропонувала скоротити кількість контрольних органів з дев'яти до двох із таким розподілом повноважень, що ДПСУ як координатор діяльності у пункті пропуску забезпечує прикордонний та радіологічний контроль, а Державна фіскальна служба України здійснює

Аби не було дублювання функцій у пунктах пропуску, Адміністрація Держприкордонслужби запропонувала скоротити кількість контрольних органів з дев'яти до двох із таким розподілом повноважень, що ДПСУ як координатор діяльності у пункті пропуску за-

безпечує прикордонний та радіологічний контроль, а Державна фіскальна служба України здійснює митний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний, санітарно-карантинний контроль, а також контроль за переміщенням культурних цінностей.

митний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний, санітарно-карантинний контроль, а також контроль за переміщенням культурних цінностей.

І САМИМ СУТУЖНО

Будемо відвертими, заради туризму до ЄС вирушає, особливо тепер, дуже небагато наших співвітчизників. Натомість чимало плекають надію влаштуватися там на роботу. І в цьому сенсі безвізовий простір був би знахідкою. Та на фоні нинішньої найгіршої політичної та безпекової кризи в Європі плани увійти до ЄС видаються ілюзорними. Європейська економіка ще переживає її наслідки, тож у європейців і своїх проблем вдосталь. Тим більше, що в них теж є безробіття, і своїх фахівців, які шукають роботу, вистачає.

Вища освіта вже не гарантує молодим європейцям вдале працевлаштування, а лише заганяє їх у борги, бо треба з чогось відшкодувати за навчання. Ті фахівці, чії дипломи сьогодні не затребувані, змушені підробляти садівниками, офіціантами, різноробочими тощо. Брак практичного досвіду зводить шанси молодих спеціалістів нанівець. Випускники вишів різних спеціальностей усі сили витрачають на пошуки малокваліфікованої та низькооплачуваної роботи, яку сьогодні може запропонувати їм ринок праці. Згідно з даними Євростату, 22% 15-24-річних європейців сьогодні без роботи, 42% молоді працюють за тимчасовими контрактами. Так,

Джин Пізані-Феррі з Центру економічних досліджень у Брюсселі називає цю ситуацію катастрофою. «Ринок праці у повному занепаді. Усе частіше молоді фахівці влаштовуються на таку роботу, яка взагалі не відповідає їхній компетенції», – констатує він. Тому з огляду на європейську кризу нашим заробітчанами у Європі місця стає дедалі менше.

НОВІ ВИМОГИ ШЕНГЕНУ

Поки що у країнах Євросоюзу ставляться до українців як до потенційних нелегалів, які шукають кращого місця для проживання і роботи не тільки через військовий конфлікт, але через погіршення економічної ситуації.

Згідно із заявою глави агентства ЄС з безпеки зовнішніх кордонів Фабріса Леггері, кількість нелегальних мігрантів, які прибувають до країн ЄС, у січні-лютому збільшилася на 250% порівняно з аналогічним періодом минулого року. За даними ООН, число українських претендентів на статус біженця в Євросоюзі торік зросло в рази і перевищило 11 тис. осіб.

Країни ЄС останнім часом почали частіше відмовляти українцям у шенгенських візах. До того ж не безвізовий режим, а отримання візи під прискіпливим поглядом очікує з 23 червня кожного, хто захоче відвідати Євросоюз. Згідно з новими вимогами ЄС апліканти мають особисто відвідати консульство або візовий центр, щоб залишити там свої відбитки пальців. І неважливо, чи є у вас біометричний паспорт з такими позначками.

Українцям найкомфортніше співпрацювати з консульствами Угорщини, Естонії, Латвії, Словенії. Дипустанови цих країн вимагають найменшу кількість документів для візи і швидше за все її видають.

В ЄС запевняють: процедура необхідна і запланована давно. Тому що «Україна буде приєднана до шенгенської візової системи, яка діятиме по всьому світу, і ми поступово долучаємо один регіон за іншим. 23 червня це будуть країни Східного партнерства», – зазначив співробітник прес-служби представництва ЄС в Україні Давид Стулік.

У дипломатичних представництвах та консульських установах країн-членів ЄС в Україні буде запроваджено обов'язкову процедуру збирання біометричних даних під час оформлення шенгенських віз. Окрім українців, біометричні дані надаватимуть також громадяни інших країн Східного партнерства (Азербайджан, Вірменія, Білорусь, Грузія, Молдова). Біометричні дані заявників зберігатимуться 59 місяців і будуть використовуватися під час обробки всіх наступних звернень за візами протягом цього періоду. Під час першого звернення за візою заявник зобов'язаний особисто з'явитися в консульство, щоб здати відбитки пальців.

Протягом чотирьох років ЄС поступово вводить такі правила по всьому світі. Відбитки вже здають австралійці, громадяни Північної Америки і багато країн Азії. Незалежно від наявності у них біометричного паспорта. Причина – деякі дані, які містяться у ньому, в тому числі ті ж відбитки – доступні для користування лише всередині країни. А Європі вони потрібні, бо старий континент заповнили потоки мігрантів. Щоб хоч якось їх стримати і був створений єдиний візовий реєстр.

ТУРИЗМ ЗГОРНУВСЯ

За рік війни на сході нашої країни український туризм як в'їзний, так і виїзний скоротився на 65-80%. Євросоюз посилив міграційну політику. Це пов'язано з численними

терактами і загрозою з боку мусульманського світу. Крім того, українці мають право просити статус біженців, а до такого потоку людей ЄС теж не готовий.

Рядові українці, які хочуть отримати шенгенську візу, відчують зростання недовіри з боку візових центрів країн Євросоюзу. При кожній поїздці нашим співвітчизникам доводиться, скрегочучи зубами, збирати необхідний пакет документів і доводити консульству мету свого візиту. Тривала поїздка в іншу країну для українців стала майже неможливою. Видаються короткострокові візи і далеко не всім. Мають місце і ситуації, коли нашим співвітчизникам відмовляють в отриманні візи з абсолютно незрозумілих причин.

Для українців створено масу перешкод, адже багато хто виїжджає з бізнес-візою, а потім влаштовуються на роботу. Трапляється, що відмовляють у візі українцям, якщо вони знімають бронь у готелі. Часто ініціатором цього є сам готель, який не хоче втрачати гроші. Працівники готелю телефонують у посольство та перешкоджають отриманню візи. Навіть у сусідні держави стало складніше отримати візу. Скажімо, Польща, яка до останнього часу була лідером з видачі нашим співвітчизникам шенгенських віз, тепер вимагає додаткових документів, що підтверджують вид діяльності, виписку з банку про доходи, підтвердження бронювання готелю або надання листа сторони, що запрошує. Загалом складається враження, що ЄС повоює гостей з України.

Українцям найкомфортніше співпрацювати з консульствами Угорщини, Естонії, Латвії, Словенії. Дипустанови цих країн вимагають найменшу кількість документів для візи і швидше її видають. Більш гнучкі візи для українців запровадила Болгарія. Ця країна скоротила терміни відкриття візи і ціни на послуги. Якщо раніше треба було оформляти візу за 10 днів і при цьому мати великий па-

кет документів, то зараз країна прискорила і спростила цей процес. Болгари хочуть запропонувати альтернативу Криму, адже тут теж Чорноморське узбережжя з хорошими пляжами і кліматом.

ВІЗИ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

Що стосується наших внутрішніх візових правил, то слід зазначити, що Україна недоброзичливо ставиться до більшості країн, які могли б стати потенційними інвесторами валюти до бюджету країни. Наприклад, щоб відкрити короткострокову візу, потрібно заплатити більше 80 доларів. Це дорого. Більш прийнятна для іноземців за візовою вартістю та ж Європа.

Сьогодні спостерігається посилення режиму відмов у візах окремим категоріям громадян – є негласні розпорядження: з кримською, а також східноукраїнською пропискою – не видавати візи. Трапляється, що повертають паспорти без штампів про відмову, але і без будь-яких пояснень.

БУДЕМО ОПТИМІСТАМИ?

Експерти висловлюють сподівання, що візовий режим для українців скасується. І це стане дуже скоро. Європейці на саміті у Ризі поставили умову: якщо до кінця року Україна виконає всі технічні умови, увімкнемо зелене світло. Зараз стоїть питання про те, що Україні треба однозначно підтримувати. На цьому тлі безвізовий режим здається дрібницею. Та от чи заохотить Україну ЄС, зашкоджуючи своїм інтересам? І чи виконаємо ми одну з головних вимог лібералізації візового режиму – чи побороємо корупцію? Та чи викоринимо її, тим більше до кінця року – питання риторичне. **К**

Підготувала
Тетяна ФІЛІПЕНКО

ОСОБЛИВА ДУМКА

Менш оптимістичними виглядають висновки з приводу лібералізації візового режиму нашого консультанта Людмили ДАЦЕНКО, спеціаліста туристичного бізнесу, яка не з чуток знає про візову кухню.

– Не вірю, що у найближчому досяжному майбутньому нам скасується візи. В Україні мало того, що нестабільна економіка, ще й тривають бойові дії. Після скасування віз хлине потік емігрантів, які просять роботу, якихось там мінімальних грошей, житла тощо. Країни Євросоюзу до цього не готові, у них вистачає албанців, румунів, молдаван, вихідців з колишніх колоній. У Шенгену теж є свої проблеми, наприклад, Греція, де все вже давно погано, чи Італія – там теж криза...

Потоку охочих емігрувати зараз немає. Просто люди шукають інші шляхи, наприклад, звертаються до родичів, які мешкають за кордоном. Багато людей їдуть, наприклад, до Польщі на заробітки, отримують візу «Д». Проте Польща тріщить по швах, тому що вона має не тільки нижчу нішу робочих місць, а й середню, де хочуть працювати самі жителі цієї країни. Раніше багато поляків були націлені на роботу в Європі. Однак там немає вже тих заробітків, які отримували навіть три роки тому. Європа значно урізала свої зарплати. Наприклад, раніше в Європі доглядачам за людьми похилого віку платили 800 євро, зараз же – 500.

Як туристи ми теж не цікаві. Зараз, враховуючи реалії, ми не можемо привезти з собою і витратити за кордоном значні кошти. Навіть у благополучні роки наші люди їхали дивитися на пам'ятки. Це не китайці, які створюють черги біля Louis Vuitton. Наш корумпований бізнес теж не цікавий. Європа шукає партнерства в інших країнах, але не в нас.

Слід сказати, що видача візи – стаття чималих доходів. Люди подають документи для отримання дозволу на в'їзд до країн через візові центри. Це комерційні структури-посередники. Вони ні за що відповідальності не несуть. У кожного такого центру свій сервісний збір. Заробляють приблизно 25 євро при консульському зборі у середньому 35 євро за паспорт. Трапляється, що подається людина на «мульти», а дають одноразову. Через півроку вона знову змушена звертатися і платити гроші. Чим вони займаються? За списком перевіряють пакет документів, позначають галочкою, формують у певну папку і відправляють до консульства. Відповідно консульства відійшли від моторошних черг і зайвого стресу біля своїх резиденцій.

Сьогодні спостерігається посилення режиму відмов окремим категоріям громадян – є негласні розпорядження: з кримською, а також східноукраїнською пропискою – не видавати візи. Однак знову-таки офіційно про це ніхто не сказав, та цих людей побоюються. Трапляється, що повертають паспорти без штампів про відмову, але і без будь-яких пояснень.

У деяких візових центрах зараз можна прийти і «податися» без запису, бо потік туристів зійшов нанівець. Тих дешевих турів, які були орієнтовані в основному на середній сегмент і студентів, коли за 5000 грн. можна було пожити в трійках і подивитися Польщу, Чехію, Угорщину, а за 12 000 – частина Італії та Франції, вже немає. Їдуть в основному туди, де віза не потрібна, наприклад до Туреччини. Або ж ті, у кого є мультивізи. А якщо на роботу, або ще з якоїсь причини виїжджають за кордон, то, звичайно, подають документи на візу через агентства або агентів, сплачуючи їм винагороду. Можна просто загулити, й виїде цілий список компаній, деякі з них навіть обцяють візи за три дні. Чи чесні ці контори, гарантії ніхто дати не може.

Дмитро, капітан приватного судна: «За кордон доводиться їздити часто. Нововведення зі здачею відбитків пальців цілком підтримую. Розумію, що це великий прогрес. Це заощадить мені чималі гроші і час за умови скасування візового режиму – не хочеться постійно платити посередникам».

– Біля візових центрів, – продовжує Людмила, – як на ринку, продають страховку. На подачу документів для отримання візи деяких держав важко записатися. Найчастіше по телефону відповідають, що запису немає. Насправді працюють корупційні схеми – записують у чергу за 500 грн «посередники», що стоять біля візових центрів. У нашій країні намагаються заробити на всьому. Навіть, елементарно, на ксерокопіях документів. На сайтах візових центрів ніде не вказано, що вони необхідні. У деяких центрах можна зробити навіть безкоштовно, наприклад, у французів. Решта змушують людину оперативно шукати ксерокс. Виходиш на вулицю, і тобі тут же починають пропонувати зробити копії, а також попутно навіязують і бронювання номерів у готелях. Або стоять «свої» таксистки, які пропонують оперативно домчати до місця, де є ксерокс.

З першого квітня 2015 для візду за кордон усім – і дорослим, і дітям оформляють проїзні документи єдиного зразка. До речі, до цієї дати можна було вклеїти фото дитини в паспорт батьків. Зараз необхідно робити дитині з народження дитячий закордонний паспорт, а це додаткові витрати. Або ж при подачі документів на закордонний паспорт можна було безкоштовно вписати дитину і вклеїти туди її фото. Зараз ця послуга також скасована.

Прше, ніж у нас з подачею документів на відкриття віз їдуть справи, напевно, в країнах третього світу. Враховуючи те, що візові центри оснастили, але підходи залишилися «совковими». Про якісь елементарні речі – поставити лавку для людей, накрити парасолькою – не йде мови. Наприклад, у консульстві Швейцарії в столиці елементарно немає туалету (!). Я не знаю, з ким нас порівняти? І це хамське ставлення до людей!

А консульство України в Росії – це щось виняткове! Щодня його штурмують натовпи. Люди займають чергу туди з 4-5 ранку. Не виходять ні представники консульства, ні візового відділу, ніде не знайти жодної інформації. Про що говорити? Кому ми потрібні? Ми своїм же співвітчизникам, у представництві своєї держави допомогти не можемо. Яке до нас буде ставлення у інших країн?

РОМАН ДУМ'ЯК

З ВІЙНИ ПРИЙШОВ, АЛЕ НЕ ПОВЕРНУВСЯ

Ще рік тому не можна було уявити, які випробування чекають на кожного, хто носить погони. Ті, хто лишилися захищати кордон, згадали все, що розповідали їхні діди про війну, бо довелося на собі відчувати, що ворог тут, вже перетнув контрольну смугу. Пункт пропуску Красна Талівка, де служив герой цього матеріалу, було знищено, але прикордонники не залишили свою ділянку кордону. Старший прапорщик Роман Дум'як відмовлявся від ротації. Його досвід і стійкість надихали побратимів не відступати та триматися попри всі труднощі. Лише впевненість у своїй правоті, українська земля під ногами та вірність присязі допомагали йому не втрачати бойовий дух, а ще – пам'ять про тих, хто віддав життя, охороняючи український кордон.

Коли я збиралася на інтерв'ю, мені говорили: ти одразу впізнаєш його, він – «справжній прикордонник». Розмовляємо у київській кав'ярні, на Романа мимоволі звертають увагу – чоловік у камуфляжі, з шевронами і рюкзаком, впевнений, зосереджений, зрозуміло, звідки прибув. Йому є про що розповісти, є кого згадати, він один з тих спадкових військових, для яких служба – покликання. Нині Роман Дум'як – інспектор прикордонної служби I категорії, служить на ОККП «Бориспіль», але думки його все ще там, на східному кордоні.

– Романе, Ви з родини військових, розкажіть, будь ласка, як Ви стали прикордонником.

– Так доля склалася. Я народився в родині військового, у Потсдамі, батько служив надстрокову службу у Групі радянських військ у Німеччині. Він родом з Далекого Сходу, а мати – з Луганська, вони познайомилися у Німеччині, і ми три роки там прожили. Потім приїхали у Коломию Івано-Франківської області. Дід також був військовим і тоді служив там. Невелике містечко сподобалося, і ми залишилися. Я у 14 років вирішив вступити до військового ліцею у Луганську, хотілося піти по стопах діда і батька. Після ліцею намагався вступити до Львівського військового інституту, але не склалося. Прийшов до військкомату і сказав: «Забирайте в армію!». А на мене там навіть особової справи немає. Оскільки я тоді був єдиним добровольцем, мені дали перелік військових частин на вибір і відправили подумати. Армія в останні роки методично руйнувалася, поваги до військових не було взагалі, більшість намагалася «відкосити». Прийшов я додому із цим списком, а тут по телевізору показують в/ч 2418, зараз це Кінологічний навчальний центр у Великих Мостах. Міжнародна траса ділила цю частину на дві половини. Ми разом з батьком дивилися телепередачу, він розповів, що там постійно їздив, працюючи далекобійником. Зауважив, що хороша частина, служать там прикордонники із собаками. Так і вирішили, що буду я прикордонником, хоча дід був моряком, потім перевівся у сухопутні війська, але форма у нього була морська, як зараз пам'ятаю: якорі на кітелі, кортик, який перейшов у спадок батьку, а згодом перейде до мене.

– Служити почали кінологом?

– Так, зі стрілецького батальйону перевівся до кінологів. Я прийшов останнім, тому мені дали собаку, який лишився. Це була навіть не вівчарка, у ній дуже відчувався вовк – великий сірий пес із кудлатим загривком – до нього у вольєр ніхто не заходив, усі боялися. Навіть щоб почистити, собаку закривали у зимнику. Через три дні я вперше увійшов у вольєр. Було дуже страшно. До цього я із собаками майже не мав справи. Проте навчився, став кінологом, лишили мене служити у Мостах, отримав звання, підписав контракт. Вже старшим сержантом командував двома взводами, паралельно будучи курсовим, вчився на прапорщика. Коли приїжджали так звані «покупці», керівники кінологічних служб ДПСУ, кожного разу намагалися мене забрати, але не відпускали. Лише коли той, хто не відпустив, перевівся в Адміністрацію, про обіцянку забрати мене згадав тоді ще капітан Селіман. І я перейшов до Луганського загону. Ми займалися пошуковими собаками, які беруть слід, потім почали готувати більше спеціалізованих собак, натасканих на зброю, наркотики... Американського спанієля я взяв уже дорослого, службового не хотілося – раптом потрібно буде звільнитися – собаку не віддадуть. Цей спанієль попри вік був високої якості, навчив я його і поїхав у Луганськ. Звання прапорщика присвоїли після прибуття, це був кінець 2003-го, направили на Ізварине, спочатку – кінологом, а коли собаку списали – перейшов на перевірку документів. Потім став старшим у пункті пропуску, так до 2011 року я і служив. До речі, у 2005 році приїздив до нас на Ізварине тоді ще секретар РНБО Петро Порошенко, на відкриття оновленого пункту пропуску у складі делегації, я тоді був ще кінологом, розповідав йому, як працює службовий собака...

– А як ви потрапили на Красну Талівку?

– Тоді саме запровадили ротацію, щоб прикордонники не служили довго на одному місці. Наш підрозділ був першим, який пройшов цю реформу. На базі нього поєднали комендатуру і відділення прикордонного контролю, створивши Відділ прикордонної служби. Ми були першим ВПС, тому першими потрапили під ротацію – усіх, крім кінологів, направили служити в інші місця. Кінологів завжди не вистачає, і для собак потрібне окреме забезпечення. Мене і ще чотирьох з Краснодару направили у Красну Талівку, там ми і зустріли війну. Для мене вона розпочалася 5 квітня минулого року. Ще раніше нам почали видавати автомати...

– Коли вам стало зрозуміло, що буде війна?

– Задовго до фактичних бойових дій. Пригадую, у січні я був у відпустці, саме стояв Майдан, я навіть не вимикав телевизор, постійно спостерігав за подіями. І тут мені зателефонував родич з Далекого Сходу і запитав: «Що у вас у Криму твориться, ми бачимо, що там мітинги, всі хочуть у Росію. Я боюся їхати у відрядження у Крим». Тоді я не звернув уваги, подумав, що він щось наплутав. Коли ж насправді почалося заворушення у Криму, російських прикордонників з того боку замінили на бурятів та представників інших національностей, які ніколи тут не служили. Адаже на кордоні усі знають один одного, якщо не по іменах, то хоча б в обличчя. Що тут приховувати? Навіть новий рік зустрічали спочатку на території російського пункту пропуску, потім – українського. Зокрема, в Ізварине, де дуже маленька відстань між пунктами, усі були знайомі. Напередодні війни російських колег методично замінили, вже тоді ми зрозуміли, що ситуація з Кримом буде і на Сході.

– Ви сказали, що війна для вас розпочалася 5 квітня. Що сталося цього дня?

– 5 квітня минулого року я затримав ГРУшника на Красній Талівці. Його показували у всіх новинах, на прізвище Банних. Як старший в пункті пропуску я був зобов'язаний провести контроль другої лінії. Я завжди цікавився військовою формою. А цей чоловік був у міських тактичних брюках 5.11. Цивільна людина нічого б не помітила, брюки як брюки. Взуття також тактичне 5.11. Історія прибулого була цілком пристойна, не підкопаєшся, нібито їде до матері, але її голос по телефону виявився

досить молодим. Довго я його вивчав, нічого не виходило. Поки не побачив у паспорті попередню прописку: другий штамп спеціально був так поставлений, що закритий маленьку приписку – в/ч. Подорожуючий і на це знайшов пояснення – служив строкову службу у полку зв'язку. Врешті я через Інтернет у телефоні став шукати інформацію про цю військову частину. І нарешті знайшов – у соціальній мережі хтось виклав пісню першої роти спецназу ГРУ ГШ МО РФ, яка знаходилася у цій військовій частині. Виявилось, що він на контролі в СБУ, а його напарника затримали в Одесі. А в телефоні у нього я знайшов повідомлення: «Ура, Крим наш!». 6 квітня його забрали в СБУ. А за два дні я дізнався, що по блоках сепаратистів мене вже шукають, одразу наказав сім'ї виїхати з дому. Спочатку вони зупинилися у знайомих, з якими немає родинних зв'язків, щоб не знайшли, а за місяць виїхали з Луганська і поневірялися Україною майже до нинішнього моменту. Я залишався на передовій понад 11 місяців, потім перевівся у Бориспіль. Коли була перша ротація – я відмовився, а під час другої за сімейними обставинами довелося перевестися. І лише коли я приїхав сюди і особисто пішов з дружиною в управління праці та соціального захисту населення, її зареєстрували як переселенку, а до цього просто відмовляли. Запитували: де чоловік? Вона пояснювала, що воює, захищає український кордон. Їх це не влаштовувало. Допомогу, яку мали виплачувати моїй дитині, не хочуть платити, вимагають якихось документів з Луганська, хоча всі вони є у Києві в електронних базах. Щоразу вигадують привід, щоб не виплачувати. У мене таке враження, що їм там премії за це дають, щоб якнайменше оформлювали виплат.

– Фактично, поки ви не приїхали, родина була не влаштована?

– Так, поневірялися Україною. Спочатку знімали квартиру в Одесі, а на початку серпня мені дали відпустку на сім днів, я забрав їх звідти. До речі, коли проїжджав через

**НЕ ЗНАЮ, ЯК ЦЕ
СТАЛОСЯ... ОЛЕГ
СОРОЧЕНКО...
ТІЛЬКИ-НО
БІГАВ І КРИЧАВ:
«ХЛОПЦІ, ЯК
МЕНІ ВАС УСІХ
НА ВЕСІЛЛЯ
ЗІБРАТИ? ДАТИ
НЕ ЗНАЮ.
ЧЕКАЄМО
ДИТИНУ...»**

Україну, помітив особливе ставлення до людини у формі. Усі ж кричали, що Харків, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Миколаїв, Одеса, все це має бути Новоросія, я їхав цими містами і бачив, що це не так. По мені було видно, що я кадровий військовий, форма поношена, шеврони, які носять тільки на війні, щоб відрізнитися – свій-чужий. Я їхав автобусом, на зупинках виходив покурити, скрізь люди підходять, запитують, як обстановка на передовій, цікавляться станом справ. Запам'яталася маленька бабуся на одеському вокзалі, коли їхали з родиною на Західну Україну. Вона запитала: «Синоку, як ти думаєш, чи прийде війна в Одесу?». Я чесно сказав, що не знаю, бо багато залежить від місцевих мешканців. Вона відповіла – «А ми їм вже один раз показали і ще покажемо» – маючи на увазі переламний момент в Одесі. Якби тоді вийшло інакше, було б так само, як з Луганськом.

– Як були налаштовані цивільні, скажімо, у Луганській області?

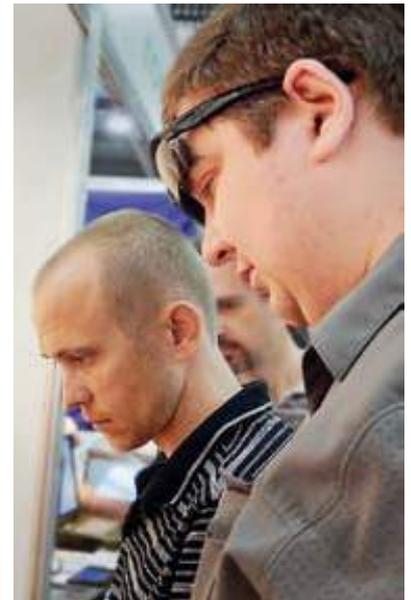
– Ворожа пропаганда була дуже ефективна. Потім почалися мітинги. Я не міг уявити, що у моєму Луганську, де я прожив усе свідоме життя, може таке статися. Моя бабуся живе тут, дочка моя тут народилася. Тому знаю, що це були сплановані оплачені акції. Навіть візуально було видно контраст. На проукраїнські акції виходили освічені, інтелігентні люди. І з боку проросійських акцій – самі деграданти. Якось ми їхали зі служби, коли по центральній вулиці йшов проукраїнський марш. І у вікні одного з будинків з'явився дідусь увесь в орденах з маленьким українським прапорцем – це людина, яка пройшла війну. От вам і «проросійські» настрої. Всі ці події штучні, хтось не хотів відриватися від «корита», а тут силоміць забирають, вони й організували проросійські акції, заплатили, поставили наркоманів та алкоголіків на блокпостах. А згодом ці організатори втратили контроль над ситуацією. Дай мавпі гранату – ніяких гарантій, що вона і себе не підірве, і того, хто гранату дав.

Неправда, що в Луганську всі за сепаратистів. Не всі можуть виїхати, не всі хочуть залишати домівки. Моя бабуся відмовилася, як ми не вмовляли, сказала: «Зі своєї землі я тільки в землю». Ополченців там вже майже не-

має, я впевнений, що увійшли регулярні війська РФ. Знаю, бо бачив, як нас накривали вогнем з градів з території «братської» держави. Єдиний випадок, коли задіяли авіацію був на Красній Талівці, коли вони використали вертольоти, щоб забрати своїх 200-х і 300-х. Після цього вони закидали, що на Красній Талівці самі найманці, бо прикордонники так не вмюють воювати. І насправді ніхто не вмів воювати, стільки років з нас ліпили паркетні війська, «секрети» скасували, прикордонника стало видно здалеку. Як тільки ми з військ перетворилися на службу, почалось щось незрозуміле. УАЗики пофарбували у яскравий колір, нас видно за кілька кілометрів. Так, у нас були тепловізори на автомобілях, прекрасна техніка, за 30 км можна помітити порушника, але поки до об'єкта доїдеш на тій яскравій машині, порушник помітить і перетне кордон. Я розумію, на пункт пропуску прикордонник – обличчя держави, високі стандарти, біла сорочка, посмішка, яскрава форма. На зеленому кордоні не прийнятні ні машина-«папуга», ні форма, яку запровадили перед чемпіонатом 2012...

– Романе, розкажете про бій 25 серпня?

– Ми були в наряді «заслон». До речі, ці наряди теж вже давно скасували. Я саме змінився, приїхав у підрозділ, почав знімати екіпіровку. Раптом по радіостанції, яку, між іншим, волонтери нам дістали, почув, що є двохсотий і трьохсотий. Наряд «секрет» складався з трьох осіб... Туди виїхала група, розпочався бій. Це було на території України, вглиб на 3-5 км, навіть не безпосередньо на кордоні. Увійшла диверсійна група з російської території. Пострілом снайпера вбили Славіка Фірсова і поранили двадцятирічного Олега Сороченка. Диверсанти були регулярними військами РФ, тому їм потрібно було забрати всіх своїх з української території, щоб не було доказів їхньої присутності. Я бачив на власні очі два Мі-24 і один Мі-8, які відкрили по нас вогонь, але не одразу, а після того, як їхні поранені викинули факел і позначили, де вони. Одразу ж вони стріляли зі стрілецької зброї, з АГС. Вертушки відкрили вогонь по нас після третього заходу, усі машини уже на той момент були розбиті. У машинах ніхто не постраждав. Крім вертушок, два БТРи були і, казали, дві броні прикриття. Нас відтиснули цим вогнем. У тому бою від пострілу снайпера загинув Євген Пікус. Діма Арнаут, який прибув на підмогу, також загинув, двоє дітей залишилося... До речі, його брат – російський офіцер, який досі не вірить або удає, що не вірить, що це були російські війська. А Діма перед цим був у полоні у так званій «ізбушці», так називали будівлю СБУ. Він намагався забрати свій автомобіль з Луганська, але

не вдалося, потрапив у полон, близько місяця там просидів, якось вдалося втекти. Повернувся, взяв зброю і продовжив служити, хоча міг давно загубитися у брата на території Росії, але не зробив цього. Підполковник Євген Пікус, з Харківського регіонального управління, був постійно на передньому краї, в усіх операціях, ніколи не відсиджувався за спинами. Він був, коли хлопців пострілом з ПТУРА «зняли» з вишки. Разом зі мною, Сашею Філоненком та Андрієм Шпаковим, вилазив на вишку забрати звідти Дімку Гальцова. Євген Пікус був справжнім офіцером, людиною з великої літери.

– Романе, а як Ви після повернення облаштувалися?

– Зараз служу у пункті пропуску Бориспіль. Під час стрільб навчаю військовослужбовців на полігоні, як один з нештатних інструкторів намагаюся передати бойовий досвід. Звичайно, я всього не знаю, але чого навчився, те розповідаю. Головне – тактична медицина. З більшістю поранень можна було вижити, врятувати людей. Через відсутність навичок тактичної медицини було багато втрат, яких можна було запобігти. Зараз цей відсоток зменшився. Ми вчилися у бою. Тепер маємо досвід, але цей досвід кривавий, шкода, що раніше нас цього не вчили.

– Що можете сказати про молоде поповнення лав прикордонників?

– Після того як у прикордонну службу почали набирати практично після школи, без строкової служби, відсоток неякісно підготовлених

людей значно збільшився. Той самий 20-річний Олег Сороченко не знав, як виглядає автомат, як розбирати. Він швидко навчився, але це неправильно, вчитися треба в тилу, а не на війні. А я досі мало цього бачу. Зараз в учебці змінили програму. Раніше була така установка, що і в академії теорію навчили, а всього іншого на службі довчився. Зараз же молоді офіцери вже хоча б знають, що таке тактична медицина, це дуже добре, бо вони навчають інших, своїх підлеглих. Мені сподобалося, як сказав наш командувач щодо ізраїльської прикордонної служби, що ми перейматимемо досвід, дай Бог, щоб так і було. Тому що з такими сусідами і ворога не треба. Я довго служив на кордоні з Російською Федерацією і особливого братства не бачив. Ще з часів Союзу вони вважали себе головнішими за всі народи Союзу. Ти молодший брат – я вказуватиму тобі, що і як робити.

– Як Вам служиться на новому місці, тобто на контрольному пункті пропуску «Бориспіль»?

– Тут я працюю на контролі другої лінії. На першій лінії я б не зміг приязно поспіхатися усім цим людям, які вдають, що в їхній країні немає війни, прилітають з Єгипту, безтурботні і байдужі до всього. До речі, і тут у Борисполі був прикрий випадок. Якось я їхав маршруткою до Києва від терміналу «В», вийшов покурити, поки маршрутка стоїть. Побачив коробку, обмотану скотчем, без нагляду. Покликав міліціонера, кажу: дивись, коробка лежить. Він підійшов, головою покрутив і штовхнув коробку ногою. У мене був просто шок! Якби він хоча б два дні побув на війні, він би так не зробив. На щастя, коробка виявилася пустою. Люди тут такі безтурботні, думають, що війна десь далеко і їх не стосується. Навіть міліціонер не усвідомлює небезпеки, великої вірогідності терактів. Тим більше аеропорт – стратегічний об'єкт, довкола тисячі людей, якщо не цінуєш своє життя, подумай про них.

– Романе, а як родина облаштувалася, призвичаїлась до нових умов? Де живете?

– Живемо в орендованій квартирі. На службі сказали: знайдеш житло, будемо оплачувати. Щиро кажучи, досить важко було знайти квартиру, понад три тижні шукав, бо ніхто не хоче зв'язуватися. Тепер я вже знаю, чому, бо постійно затримки з

виплатами. Вже двічі мало не виселили. Ми орендували квартиру, де зараз живемо, лише тому що господарі погодилися на таку форму оплати. Це практично пусте помешкання, майже немає меблів. Відомство виділяє 3500 грн, але реально на руки власнику квартири приходиться 2980. А взагалі квартира 4200, тобто різницю я оплачую зі своєї кишені. Обіцяють службову квартиру, на території частини будують дім. Не знаю, хто це придумав – житловий будинок біля аеропорту – ні дитячого садочка немає, ні школи, ні магазину, транспорт раз на півтори години ходить. І коли добудують невідомо, обіцяли до початку року, потім до травня, до Дня прикордонника, потім до кінця літа. Якісь проблеми з підрядчиком, коробка стоїть, а будинок не здають...

Це велика проблема нашої держави. З одного боку заявляють – ви молодці, ви герої, залишилися захищати країну, не зрадили. А з іншого боку, ніхто не зважає, у якому положенні ми мимоволі опинилися. Наприклад, я втратив усе, що здобував протягом свідомого життя: дім, усе майно. Починаю життя з нуля на новому місці, а підтримки від держави майже ніякої. Родина, поки я воював, була залишена напризволяще. Я дуже вдячний дружині Ганні та донці Аліні за підтримку та розуміння, їм багато довелося пережити.

**МАЙЖЕ РІК ВІН
ВИКОНУВАВ
СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК
НА ПЕРЕДОВІЙ,
ВКОПАВШИСЬ У
СВОЮ ЗЕМЛЮ І
НЕ ВІДСТУПАЮЧИ
НІ НА КРОК, ПІД
МОРАЛЬНИМ
ТИСКОМ, ПІД
ПОСТІЙНИМИ
ОБСТРІЛАМИ,
ВТРАЧАЮЧИ
ДРУЗІВ, АЛЕ
ЗБЕРІГШИ НАДІЮ,
ЩО В ЦІЙ КРАЇНІ
БУДУТЬ ЗМІНИ.**

– Попри власні проблеми ви не залишаєте свій підрозділ на передовій. Долучилися до волонтерської діяльності?

– Хлопці на Красній Талівці жартома називають мене ангелом-охоронцем, бо я продовжую їх підтримувати, працюю з волонтерами, адже добре знаю, що потрібно на передовій. Щоправда, дружина ображається, говорить, що я з війни приїхав, але не повернувся. Мабуть, повернусь, коли війна закінчиться. Допмагаю порадами у пошуках спорядження, постійно спілкуюся з волонтером Миколою Авдєєвим, вони з Беатою Куркуль дуже нам допомагають, моя родина і наш підрозділ щиро вдячні усім волонтерам, без них було б зовсім скрутно. Зокрема, Яна Тьорнер, Фонд «Вільна Україна» постійно допомагали нам і досі підтримують підрозділ на Красній Талівці і не тільки. Олег Німчук, який зараз мобілізований, спочатку був волонтером, але вирішив, що цього мало, сам призивався у Львівський підрозділ. Він стояв під Волновахою, зараз на ротатії у Львові, невідомо чому не відправляють. Сергій Глотов з Луганська, який брав участь у проукраїнських акціях, звичайно, лишившись там, він би не вижив, зараз живе у Львові. Андрій Панас – українець який зараз живе і працює у Кракові. За кожним цим іменем – тисячі людей в Україні і за кордоном, які підтримують армію. Без них не відомо, як би ми трималися. Наприклад, на наш підрозділ відомство не

видало жодної кевларової каски. Залізні були, у них можна лише юшку варити, а нормальних не було жодної. Тільки завдяки волонтерам ми були екіпіровані, у мене безліч фото, які підтверджують їхню допомогу. Хоча за рік уже можна було б і державі навчитися дбати про військо.

– Внаслідок дружби з волонтерами ви навіть зображені на двох картинах Беати Куркуль? Це ж ви в центрі картини «Прикордонники»?

– Так, на картині, що на обкладинці календаря. Там я з камерою на касці. Після того, як нам наказали фіксувати, як російські вертольоти порушують державний кордон, Микола Авдєєв прислав мені камеру на каску. Тоді мені дали позивний «Гаджет», бо був обвішаний електронікою: на касці – камера, потім квадрокоптер під кодовою назвою «курка», а ще рації. І на картині, яку називають «Дудаєвець» теж я, в окулярах і з бородою.

– Я помітила, що на вулиці ви завжди в окулярах.

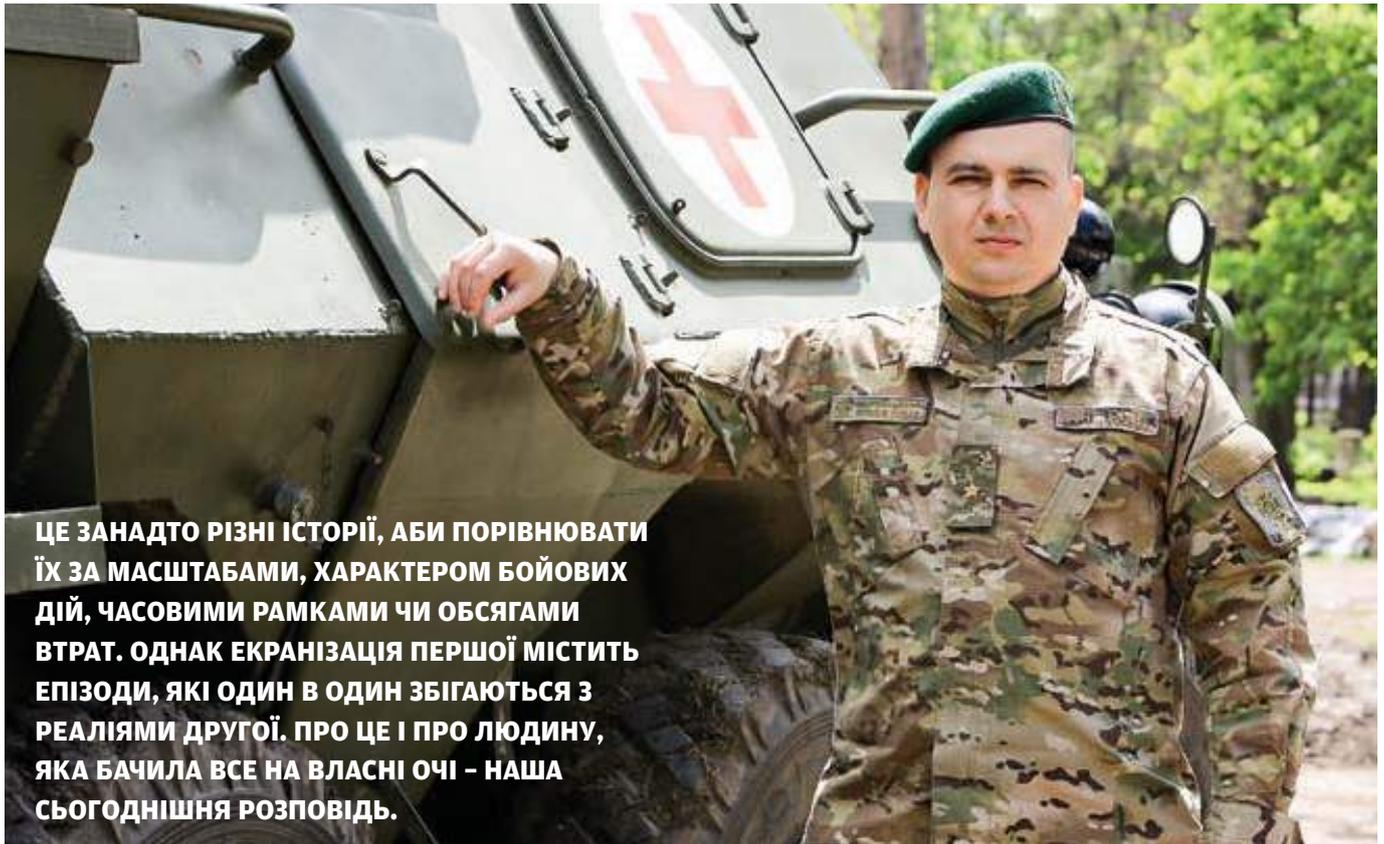
– Після війни залишилися проблеми з очима, на сонці потрібні окуляри. Там на війні не особливо зважаєш на самопочуття чи легкі поранення, а тут це вже не актуально...

Там, на війні – і тут, на мирній землі, де більшості здається, що війна десь далеко. Між цими світами – прірва нерозуміння, відчуження і небажання наблизитися і подивитися правді у вічі. А правда у тому, що цінувати героїв потрібно на ділі, а не красивими словами. Поки люди з переконанням – хто, як не ми – захищають українські рубежі від навали «руського мира», у Києві, Львові, Харкові та інших українських містах – мирне життя, не чути пострілів, немає руїн. На війні перед ними чітке завдання – охорона своєї землі від ворога. Натомість у мирному житті їм доводиться вирішувати зовсім інші питання – долати бюрократичні перепони та протистояти байдужості...

Бути героєм на війні – не просто, а ще складніше бути героєм війни в мирній Україні.

Майже рік він виконував свій обов'язок на передовій, вкопавшись у свою землю і не відступаючи ні на крок, під моральним тиском, під постійними обстрілами, втрачаючи друзів, але зберігши надію, що в цій країні будуть зміни. Він привіз з війни бойовий досвід, скорботу втрат і осколок у коліні. І все одно готовий повернутися в разі потреби. Впевнені, на таких людях має триматися усе, і не лише в армії... К

Спілкувалася ЛЕСЯ МЕДВЕДЕНКО

ЦЕ ЗНАДТО РІЗНІ ІСТОРІЇ, АБИ ПОРІВНЮВАТИ ЇХ ЗА МАСШТАБАМИ, ХАРАКТЕРОМ БОЙОВИХ ДІЙ, ЧАСОВИМИ РАМКАМИ ЧИ ОБСЯГАМИ ВТРАТ. ОДНАК ЕКРАНІЗАЦІЯ ПЕРШОЇ МІСТИТЬ ЕПІЗОДИ, ЯКІ ОДИН В ОДИН ЗБІГАЮТЬСЯ З РЕАЛІЯМИ ДРУГОЇ. ПРО ЦЕ І ПРО ЛЮДИНУ, ЯКА БАЧИЛА ВСЕ НА ВЛАСНІ ОЧІ – НАША СЬОГОДНІШНЯ РОЗПОВІДЬ.

ДОК, ДЯКУЮ ЗА ПОРЯТУНОК...

13 років тому звичайний студент Вінницького медичного універсу прийшов до кінотеатру на американський фільм «Перл Харбор» режисера Майкла Бея. Військова мелодрама розповідає про любовний трикутник головних героїв, який передує напад на повітряного флоту Японської Імперії на військово-морську базу США на Гавайях 7 грудня 1941 року.

Кульмінація фільму – бомбардування бази японськими літаками, нерівний повітряний бій, загибель лінкора «Аризона», але увагу нашого героя привертають не видовищні вибухи, а кадри порятунку сотень поранених у військовому шпиталі американської бази. Тоді він навіть подумати не міг, що мине лише 13 років, і він опиниться у такому ж пеклі,

щоправда ні – значно гіршому. Японські нападники мали на меті блискавично знищити максимальну кількість літаків та військових суден, натомість залишили незайманими величезні запаси нафти, підводні човни і вже точно нікому із найвічадушніших камікадзе у голову не прийшло б цілеспрямовано вести вогонь по каретах швидкої допомоги.

Війна в Україні – зовсім інша справа. Загарбники не рахуються з жодними нормами міжнародного права чи людської моралі. Якщо стріляти, то в першу чергу в медика або журналіста, якщо гатити артилерією, то обов'язково із подвір'я дитячого садочка і бажано влучити не лише у позиції українських вояків, а ще й зачепити кілька цивільних будівель, для більшого резонансу.

Тим не менше справжні патріоти не бояться, їдуть на війну і, ризикуючи власним життям рятують інших.

12 вересня минулого року майор медичної служби Богдан Литвин теж отримав пропозицію ризикнути. 13-го за один день він розрахувався із займаної посади в Національній академії Держприкордонслужби, 15-го пройшов Вищу атестаційну комісію, а 17-го прибув у Краматорськ у складі першої групи офіцерів новоствореного оперативно-військового відділу.

Я прийшов сюди лікувати, а не лопатою махати. Так міг сказати будь-хто інший, але не він, тому його медична практика на війні розпочалася із розчищення під'їзду до місця несення служби. Колишній профілакторій стояв занедбаний і покинутий більше шести років. Територія поросла такими бур'янами, які правильніше було б назвати чагарниками.

У величезному будинку часів «радянського класицизму» потрібно було відшукати оптимальні приміщення для розташування санітарної частини, а потім створити її – у прямому розумінні цього слова, адже на той момент на всю будівлю у кілька тисяч квадратних метрів працювала лише одна лампочка і один санвузол. Ні про яке медичне устаткування навіть мови не було.

Лікар окинув все професійним оком і знайшов – перший поверх для зручності транспортування поранених, окремий вихід з можливістю під'їзду реанімобіля, місце для санпропускника. Це крило ідеально підходило для санчастини. Тож не гаючи ні хвилини він звернувся до керівника ОВВ з пропозицією, а вже наступного дня пішов по околиць медичних установах збирати відповідний інвентар.

У третій міській лікарні розжився старенькою медичною шафою, головний лікар сімейної амбулаторії допоміг зі столиками, у підвалі профілакторію відшукав старенький непрацюючий холодильник, а потім – наждачний папір у руки, кілька банок свіжої білої фарби і за пару днів усе сяяло як нове.

Згодом медика підсилили «Святим Миколаєм» – то такий спеціальний БТР, призначений для транспортування поранених із поля бою. Комплектація броньованої машини виявилась, м'яко кажучи, базовою. І тут Богдан Анатолійович знову постарався. Налагодив взаємодію із волонтерами, які допомогли запакувати Миколая до рівня повноцінного реанімобіля – з дефібрилятором, апаратом штучної вентиляції легень, моніторами, всіма необхідними препаратами. Щоправда випробувати його в умовах реального бою поки що не вдалося.

– Занадто ризиковано, – говорить Богдан, – автомобіль вийшов чималий за розміром, доволі неповороткий і не надто кваліфікований. Влучити у нього навіть не дуже кваліфікованому ворожому гранатометнику буде зовсім не складно. Тому коли стало гаряче у Дебальцевому – поранених вивозили на «Кугуарі», так було значно швидше і безпечніше.

ВІН ІЗ ЧЕСТЮ ВИКОНАВ СВОЮ МІСІЮ НА ЦІЙ ВІЙНІ І, ЗДАВАЛОСЯ, ЗАЛИШАВ ТУТ НЕ ПРОСТО ВЛАСНОРУЧ СТВОРЕНУ САНЧАСТИНУ, НЕ ПРОСТО ДОВЕДЕНИЙ ДО ЛАДУ БТР, А ЧАСТИНКУ СВОЄЇ ДУШІ.

Ворогові наші швидкі – як більмо на оці, щойно до позицій українських прикордонників наближалася навіть цивільна карета швидкої, чи просто волонтерський бусик, щільність вогню одразу ж зростала.

А що далі? А далі – «Перл Харбор», – саме ця асоціація постала у пам'яті лікаря, котрий опинився у Артемівській районній лікарні, куди привіз і своїх поранених бійців. Тут треба було асимілюватися з хаосом, щоб зрозуміти систему. Чотири прикордонники, яких вдалося витягнути з пекла, мали осколкові поранення м'яких тканин рук та нижніх кінцівок. Це були не найтяжчі uszkodження, тому деякі осколки діставали прямо у приймальному відділенні. Зрештою надавши всю необхідну допомогу своїм, Док переключився на допомогу колегам. З багатьма з них він вчився в універсі, тому зустрівшись тут лікарі миттєво налагоджували контакт і робили все, щоб не втратити жодного бійця.

Багатьох поранених вояків Збройних сил оперували прямо у коридорі. Лише за одну добу, під час операції з відведення сил із Дебальцевого, до Артемівської лікарні надійшло більше 180 поранених. Були дуже тяжкі бійці з ампутованими кінцівками, у деяких ноги й руки трималися на лоскутах. Допомогали всі хто міг – і медсестри, і санітарки.

Описати словами це неможливо, але у той момент, мабуть спрацювала якась вища сила, яка керувала лікарями. Вони просто творили дива порятунку...

Найцінніше для військового медика, окрім со-тень врятованих життів, – це досвід, який він виносить із таких критичних ситуацій. Для Богдана Литвина це був досвід першого сортування. Як розповідає лікар, у звичайній медустанові такого ніколи не побачиш. Саме правильне визначення тяжкості тих чи інших поранень допомагає зробити дії медперсоналу максимально продуктивними. Потім вже, як кажуть, очі жахаються, а руки працюють...

Наша знімальна група зустріла Богдана за тиждень до його вибуття із зони АТО. Офіцера щойно призначили начальником сектора медичного забезпечення Західного регіонального управління. Міг би присісти, перевести подих і трішки перепочити. Але це, знову ж таки, не про нього. Кілька разів на день – обов'язкове вологе прибирання санчастини з дезінфікуючими розчинами, яке він абсолютно не стидався робити особисто, обов'язкові інструктажі персоналу перед вибуттям на місце несення служби, щоденний огляд броньованого автомобіля, який кожної миті повинен бути напоготові.

Він з честю виконав свою місію на цій війні і, здавалося, залишав тут не просто власноруч створену санчастину, не просто доведений до ладу БТР, а частинку своєї душі.

Скільки ще триватиме цей збройний конфлікт – сказати складно, і можливо нам доведеться знову зустрітись на полях боротьби за незалежність, але, що більше зустрічаєш таких людей, то більше переконуєшся – Україна переможе! к

ДМИТРО СЛИВНИЙ, ФОТО АВТОРА

ВЖЕ В ІСТОРІЇ: «8 вересня 2014 року, перебуваючи в Маріуполі, Президент України вручив нагороди військовослужбовцям ЗСУ, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії та добровольчих батальйонів, які боронили незалежність України та проявили героїзм.

Під час нагородження, що відбулося в аеропорту міста, Петро Порошенко подякував герою, потиснув їм руку та висловив надію на подальше мирне врегулювання ситуації на сході України. Він запевнив, що встановлення тимчасового перемир'я вдалося досягнути саме завдяки українським бійцям. Серед воїнів-прикордонників нагороду з рук Головнокомандувача Збройних сил України отримав прапорщик Петро Барков. Він був нагороджений орденом «За мужність» III ступеня».

БАРКОВ

і «СТАРШОЙ»

Ми зустрілися восени 2014 року на одній з передових позицій наших прикордонників, що поблизу Маріуполя. На долю хлопців, які тут несли службу, випало вже чимало випробувань. Жорстокі бойові зіткнення з підступним супротивником згуртували і загартували вже багатьох із них. Смертельна небезпека, що чекала зовсім поруч, буквально за кількасот метрів неприбраного поля, перетворила вчорашніх юнаків на серйозних мужніх воїнів, зовні стриманих та добродушних, а, по суті, жертвовно відданих своєму обов'язку патріотів, нескорених захисників української землі.

...Із Петром познайомили його бойові побратими. Так і представили – будьте ласкаві, познайомтеся, прапорщик Барков – наш Герой! Хлопець із кулеметом, що стояв неподалік, лише сором'язливо посміхнувся і міцно потиснув мені руку...

– Яюсь дивно складається, – розповідає Петро, я служу у прикордонному відомстві України, мої побратими майже всі – українці, нагороду отримую з рук Президента України, а сам я росіянин, народився в Росії, у далекому Сибіру, батьки мої також звідти, і воюю я тут з росіянами... У голові не вкладається...

З Росії сім'я Баркових переїхала у село Воскресенка Приазовського району Запорізької області. Пізніше оселилася неподалік, у Новомиколаївці. Всі троє дітей – Петро, Василь і Марія – навчалися у місцевій українській школі до 9 класу. Старший Петро за прикладом батька-фермера після школи подався здобувати професію у тамтешній технікум. «Відстрочку» від служби в армії на другому році навчання відмінили, прийшла повістка з військомату. Так, невдовзі, призовник і опинився в Оршанецькому навчальному центрі ДПСУ. Опановуючи фах зв'язківця, продовжив службу у Білгород-Дністровському прикордонному загоні техніком поста АСУ. З початком бойових дій на сході до кваліфікації додали кулемет. Далі було навчання, стрільби, бойове згуртування і... відрядження.

«Старшой» – так я називаю свій кулемет 76-го року випуску (бо на шість років старший за мене) – завжди зі мною. Хоч він і має поважний вік, ніколи не підводить у бою, так було і того разу... Прикордонни-

“ Я служу у прикордонному відомстві України, мої побратими майже всі – українці, нагороду отримую з рук Президента України, а сам я росіянин, народився в Росії.

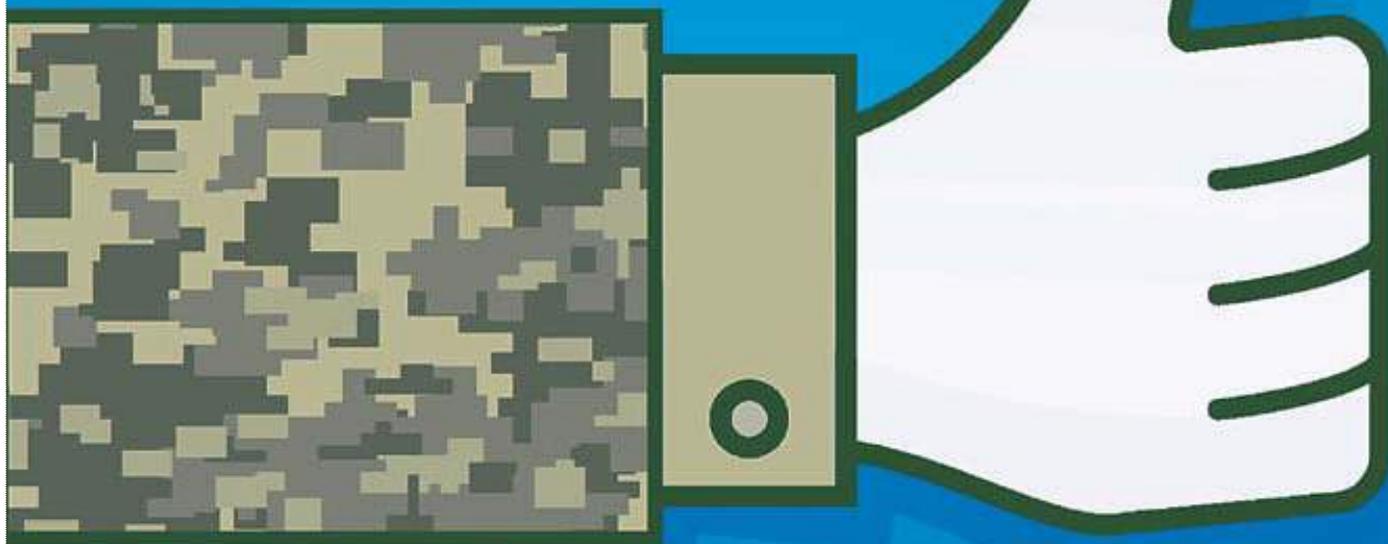
ки опинилися на шляху просування колони противника. Почався бій. Ми вирушили на підмогу. Сергій – за кермом, я – праворуч, виїхали з посадки, промчали полем, зближувались, помітили машину, що виглядала точно як наша... Раптом ліворуч від нас пролунав потужний вибух, ми вистрибнули з машини і почали стріляти у відповідь. Я добре запам'ятав слова свого інструктора – «кулеметник повинен стріляти», що я й робив, спочатку більш прицільно,

а згодом – не так влучно, адже в наш бік обрушився цілий шквал вогню – було дуже страшно! Серед пострілів були такі, що раніше навіть не доводилося чути! Машина, яка слугувала для нас прикриттям, почала горіти... Я глянув на Сергія, його обличчя було все закривавлене. Незважаючи на важке поранення (маса осколків поцілила йому в голову, обличчя, було перебите перенісся, кров лилася як зовні, так і всередину), він продовжував вести бій. Саме він, розуміючи ситуацію, дав команду: «Піднімаємося! Відходимо до посадки!». Якби не його рішучість у той момент, я б, напевне, залишився там лежати... Тих 50 метрів до першого дерева були найдовшими у моєму житті. До терористів одразу підійшло підкріплення, почала працювати важка артилерія. Хлопці з інших позицій бачили, як від цих вибухів дерева злітали у повітря... Сергій ішов сам, інакше мені б довелося кинути кулемет. Це було найнеприємніше – рухачись посадкою, очікувати нападу супротивника, що міг нас переслідувати... Так ми згодом перетнули два поля. На сигнал від командира нас підібрали херсонські прикордонники, за що ми їм дуже вдячні... Наш узяк «закітів» уже у Маріуполі. Місцевий таксист зголосився доправити Сергія у лікарню...

Далі говорили про службу, побут, орден від Президента, вірних друзів, сім'ю, дітей... природу і погоду. Все це теми окремих розповідей. Та найбільше мене вразив його погляд, у якому закарбувалася відповідь на моє останнє запитання – чи доводилося йому зустрічати ворога після того випадку. Спокійно, але відчутно холодно він відповів: «Ні, а хотілося б...». К

Спілкувався Микола ЗОРИК

ПРОЕКТУВАЛЬНИКИ МАЙБУТНЬОГО: ВІД ВІЙНИ ДО МЕДІА

Якщо ми хочемо дізнатися про майбутнє медіа, то слід звернути увагу на те, яким бачать майбутнє в інших галузях. Оскільки, наприклад, американські військові дивляться на аналіз майбутнього з точки зору форматування майбутнього в інтересах національної безпеки США, то вони приділяють йому більше уваги. Воєнний розвиток також виявився прив'язаним до медіа розвитку, як показали дослідження в галузі медіа-археології, оскільки медіа часто використовують ті інновації, що першими з'являються у воєнному секторі.

Якщо раніше ознакою суспільств далекого минулого були війни, то тепер їм на зміну прийшли медіа-війни, що ведуться зі ще більшою інтенсивністю. У них завжди будуть переможці і переможені.

Майбутнє може бути бажаним і не бажаним. У другому випадку усі починають докладати зусиль, аби не потрапити у таку вирву, яка вестиме їх у нікуди. Тому у світі є і практики, завдання яких – будувати майбутнє. Перший з них – Ендрю Маршалл, котрому зараз вже 93 роки, і він тільки вирішив піти на пенсію.

Журнал Economist назвав його «тихим американцем». Китайці говорять, що вони перекладають кожне його слово. Щоправда, вони і повинні це робити, оскільки Маршалл був тим, хто переорієнтував Пентагон

Ендрю Маршалл

на нового ворога – Китай. Зараз про нього випустили книгу «Останній воїн. Ендрю Маршалл і формування сучасної американської воєнної стратегії». Автори – Крепиневиц і Уоттс, котрі самі пишуть роботи на стратегічні теми. У вступі вони зауважують, що Маршалл ніколи не був воїном у воєнному сенсі цього слова.

Маршалл працював у Корпорації RAND, а потім багато десятиліть у Пентагоні, де створив офіс стратегічних оцінок. Е. Коен з Університету Гопкінса сказав про нього: «Він по-справжньому створив величезний об'єм американської інтелектуальної інфраструктури стратегічного мислення, охопив майже два покоління». А на запитання, чому він так довго продовжував працювати, три експерти відповіли одне і те саме – через свою «інтелектуальну цікавість».

У книзі слова про «інтелектуальну цікавість» наводяться у контексті того, що Маршаллу не вистачало літератури у батьківській бібліотеці. Він читав Достоєвського і Толстого, книги Ліделл Гарта про стратегію, Тойнбі з історії. До речі, він підкреслював, що книги Тойнбі вперше дозволили йому поглянути на рух історії.

У рецензії Wall Street Journal підкреслюється, що офіс Маршалла у Пентагоні був створений у 1973 р. в результаті незадоволення роботою ЦРУ. Маршалла тоді здивувало, що аналітики ЦРУ були ворожо налаштовані до президента. До речі, рецензію цю написав Д. Фейт, колишній заступник міністра оборони, який відповідав за планування у 2001-2005 рр. Тож до його слів є сенс дослухатися.

Хотілося б підкреслити одну важливу особливість, якої немає на пострадянському просторі. Ідеї можуть народжуватися найрізноманітніші, але важливо, щоб ці ідеї були почуті. У випадку Маршалла бачимо, що потреба в аналізі майбутнього була вбудована у структуру бюрократичного апарату. І лише так бюрократія може працювати, в іншому випадку ніхто ні за що не відповідає.

Маршалл також вважав, що американські уявлення про СРСР були значно спрощені. Він назвав це «моделлю радянського уряду як одного об'єданого актора». Цікаво, що нинішні спогади, наприклад, І. Кона розкривають те, що люди, які працювали у ЦК, усе прекрасно розуміли, лише система в цілому не дозволяла здійснювати зміни. Наприклад, він пише: «Для того, щоб з'явився Горбачов, потрібні були цілі покоління апаратних працівників, які щось робили, змінювали слова і т.д. Величезну роль у підготовці перебудови відіграли Юрій (Георгій

Олександрович) Арбатов та Н.Н. Іноземцев. Маючи справу безпосередньо з членами Політбюро і генсеком, вони привчили їх отримувати записки з неприємними цифрами. Уся інформація, яка йшла нагору за різними каналами, фільтрувалася на кожному етапі. Керівництво звикло отримувати те, що хотіло чути, хоча внизу всі знали, що це брехня».

Самих текстів Маршалла не так багато (наприклад, на Інтернет-сторінці Корпорації RAND є текст про стратегічний аналіз). Про Маршалла завжди відзначали:

коли він проводив різноманітні семінари, то більше любив слухати, аніж говорити. Щоправда, його любили не всі. Авторам книги про нього дорікають, що їхній Центр стратегічних і бюджетних оцінок щорічно отримує від офісу Маршалла три мільйони доларів, що становить 40% його бюджету. Крім того, авторам закидають, що вони не обговорюють його стратегічних помилок, його особистої дружби з Д. Ельсбергом. Інші підкреслюють, що з сімдесятих років він не народив жодних нових ідей. Проте позитивних відгуків значно більше. Його роль у воєнному аналізі порівнюють з роллю Л. Штрауса у створенні філософії американського неоконсерватизму.

Хотілося б підкреслити одну важливу особливість, якої немає на пострадянському просторі. Ідеї можуть народжуватися найрізноманітніші, але важливо, щоб ці ідеї були почуті. У випадку Маршалла бачимо, що потреба в аналізі майбутнього була вбудована у структуру бюрократичного апарату. І лише так бюрократія може працювати, в іншому випадку ніхто ні за що не відповідає. Ще один приклад: Пентагон створив новий проект «Технологічне спостереження/Сканування горизонту», що вивчатиме нові технології по всьому світу, які можуть або допомогти американським військовим, або серйозно зашкодити їхнім планам. Вони прагнуть відслідковувати можливий технологічний розвиток на 10-20 років уперед.

Однак все б вдалося, якби більше не було людей, котрі цікавляться стратегічним аналізом. Т. Барнетт – представник вже іншого покоління. Його три книги аналізують майбутнє влаштування світу, оскільки правила світу почали змінюватися. Так вони змінилися після Першої світової – і виникла Ліга націй, потім після Другої – і виникло ООН, тепер після третьої холодної війни знову все змінюється. Він закликає, щоб США самі задали правила цього нового світу.

Така позиція, ймовірно, пов'язана ще й з тим, що, як це представляє Барнетт, післявоєнний світ був збудований згідно зі стратегією Рузвельта, у якій був економічний компонент і складова безпеки. У галузі економіки у вісімдесяті увесь Захід, а потім навіть Китай почав переключатися на ліберальну економіку. Проте у сфері безпеки Європа і Японія отримали американську допомогу у вигляді збройних сил. У результаті вони не розгорнули ані сильної промислової бази для воєнних потреб, ані воєнної структури. Натомість вони передали цю функцію методом аутсорсингу США, які стали для них провайдером безпеки.

Він не хоче говорити про Америку як про імперію: «Імперія – це примус не лише до мінімального набору правил, що неможливо здійснити, але максимальний набір правил, котрі неможливо зробити. Це не наша система управління. Я віддаю перевагу терміну «системний адміністратор». Ми утримуємо мінімальний набір правил для здійснення зв'язності з глобальною економікою. Деякі погані речі робити не можна. Як це вплине на те, що ми думаємо про майбутнє війни. Це поняття, за яке мене лають у Пентагоні, але водночас воно робить мене популярним. У кожного – свою думку».

Він виділяє дві функції: підняти армію на захист своєї території і підтримувати глобальну зв'язність. У 1947 р. у міністерстві оборони об'єдналися ці дві функції. Внаслідок чого сполучили національну і міжнародну безпеку. Однак реально

неможливо виконувати ці дві функції з тими ж 19-річними солдатами. Для другої функції потрібен досвід, там є потреба у 40-річних. Сили системного адміністратора ніколи не повертатимуться додому. Не плануйте війни, якщо не збираєтеся виграти мир. Під системним адміністратором він розуміє силу, яка вступає в дію, коли війна успішно завершена. Це операції із забезпечення стабільності. Однак це дійсно робота для спеціалістів іншого профілю.

Такими є думки Т. Барнетта. І вони знаходяться у руслі ще одного проекту, що реалізується, з великим комунікативним компонентом, який називається – будів-

ництво націй (*nation-building*). Ці проекти досить успішно реалізовувались у післявоєнних Німеччині і Японії. Вони здійсненні вже з меншим успіхом для Афганістану та Іраку. Проте у будь-якому випадку це дуже серйозні і складні соціальні проекти. Однак, по суті, проект *nation-building* здійснював і ССРСР, як і увесь пострадянський простір.

Дж. Постілл розглянув проблеми *nation-building* з точки зору роботи медіа. У нього є свій сайт з медіа-антропології – johnpostill.com, крім того, є праці з соціальних змін, ініційованих за допомогою медіа. Він цитує Холла, який розмежовує три типи аудиторії стосовно медіа-ідеології: домінуюча, опозиційна і така, що домовляється. Остання погоджується з домінуючою парадигмою у деяких пунктах. Більшість антропологів бачать свою аудиторію саме такою, яка домовляється.

С. Холл писав про домінуючу парадигму, що вона пов'язує події з великими одиницями, на зразок національного інтересу. Коди, що домовляються, відображають конкретну ситуативну логіку. Домінуюча ідеологія сприймається з деякими протиріччями.

Ще одним цікавим проектом майбутнього, що виявився майже реалізованим нині, виявилася система Кіберсін, створена кібернетиком С. Біром у Чилі за часів президентства Альєнде. Тоді вони створювали єдину систему управління економікою, яка діяла у динамічному режимі. До контрольного центру в Сантьяго надходила інформація з 500 підприємств, що дозволяло давати короткотермінові передбачення і вносити необхідні зміни. Це багато у чому нагадує розробки В. Глушкова щодо створення Загальнодержавної автоматизованої системи управління економікою. А у Альєнде виникла проблема управління націоналізованими підприємствами.

Чилійська назва проекту Кіберсін виникла з поєднання двох слів: Кібернетика + Сінергія. Все, звичайно, закінчилося путчем Піночета. Історик кібернетики А. Пикерінг характеризує підхід Біра словами «кібернетика як політика». А дослідження Медіни на цю тему носить назву «Кібернетичні революціонери». І дійсно, у Біра є праці та лекції, скеровані на переробку суспільства у більш правильному кібернетичному ключі. Ці «соціальні» ідеї Біра намагалися застосувати до аналізу анархізму і руху «Оссуру». Є. Морозов вважає, що проект Кіберсін можна розглядати як посилку з майбутнього. Лише сьогодні проводяться нескінченні наради з динамічного управління. У книзі «Мозок фірми» Бір сам детально розповів про свій досвід роботи у Чилі.

Також є цікаве зауваження з приводу останнього путчу, організованого у Чилі за допомогою ЦРУ: «ЦРУ не знадобилося надіслати особливо багато агентів у Чилі: у так званому проєкті «Камелот» вони просто аналізували дослідження тисяч вчених, які симпатизували Чилі, приїхали туди, аби допомогти, не підозрюючи, що їхні спостереження опиняться у комп'ютерах спецслужби».

В аналізі анархізму, а точніше в дослідженні шляхів самоорганізації, реалізованих теоретиками анархізму, наводиться лист відомого антрополога Г. Бейтсона з приводу централізації/децентралізації управління: «Вся еволюційна історія мозку демонструє, що може бути деяка перевага у централізації контролю. Проте централізація має і свої недоліки. Інформація, отримана в центрі, не може бути нічим іншим, аніж сумарним описом того, що відбувається на периферії. Президент ніколи не читає нічого більше, аніж коротке зведення на 300 слів з 500-сторінкової урядової доповіді. Тому він ніколи не може нічого зрозуміти. Ніщо ціле не може бути представлене у будь-якій його малій частині. Однак корисним у централізації є те, що можливо зібрати разом у центрі зведення те, що відбувається на периферії. Саме це дає централізації еволюційну перевагу. Це демонструє логічно, що ви не можете децентралізуватися, не скорочуючи відстані до периферії. Це означає скорочення загального об'єму системи».

Е. Міллер (Медіна), котра писала свою докторську дисертацію на тему проєкту Кіберсін, говорить, що він завершився у день путчу. Проте вона наводить цікавий приклад перед-

ки не прийшли. Це був тип інформації, яку отримував уряд, і на цьому рівні неможливо формувати систему контролю Великого Брата. Однак в іншій технології, у цьому ж

Інтереси медіа-спеціалістів мають бути направлені на аналіз розвитку воєнних технологій, оскільки звітти прийдуть нові платформи і нові методи роботи, як це відбулося, наприклад, з Інтернетом, який залишив свою воєнну колицку, змінив увесь медіа-ландшафт.

путчевої допомоги від проєкту. Це страйк водіїв вантажівок у жовтні 1972 р. Тоді 50 тисяч машин заблокували вулиці Сантьяго, не дозволяючи підвозити продукти. Однак використовуючи мережу проєкту, уряд зміг скоординувати роботу 200 вантажівок, повідомляючи їм, що везти і які дороги відкриті, таким чином сприяючи виживанню міста.

Міллер (Медіна) також відповіла на цікаве і важливе питання, чи не створювалась тим самим за допомогою проєкту технологія Великого Брата. Її відповідь така: «Система була дуже передовою. Вона не могла бути зловісною системою Великого Брата, оскільки інформація, котра передавалась з фабрик, (а кожна фабрика – це 5-7 індексів фактажу кожного дня), стосувалась того, куди потрапляла сировина, транспорт, кількість осіб, які не вийшли на роботу, але не повідомлялось про те, які саме робітни-

типі планування можна зрозуміти, як можливо прочитати все це по-іншому».

Майбутнє знаходиться значно ближче, аніж нам здається. Ті, хто займаються майбутнім, наближають до нас той його варіант, який для них вигідніший. Проте водночас це означає і те, що ми отримуємо таке майбутнє, яке буде не вигідне для нас, оскільки інтереси усіх співпадати не можуть.

Інтереси медіа-спеціалістів мають бути направлені на аналіз розвитку воєнних технологій, оскільки звітти прийдуть нові платформи і нові методи роботи, як це відбулося, наприклад, з Інтернетом, який залишив свою воєнну колицку, змінив увесь медіа-ландшафт. Пригадаємо також безліч спостережень Ф. Кіттлера, котрий навіть у кулеметі побачив майбутній прообраз кінокамери, порівнявши подачу кадрів з кулями у стрічці. **К**

Георгій ПОЧЕПЦОВ

МИ З ВАМИ!

«Є така професія - Україну захищати» - такими словами розпочалося свято Дня прикордонника в Окремій бойовій прикордонній комендатурі «Великі Мости-2». Саме сюди до військовослужбовців, які виконують бойові завдання в АТО на Донеччині, завітали представники волонтерської організації «Львівський лицар», відомий рок-гурт «Тартак», найсильніша людина світу Василь Вірастюк, відомий телеведучий і шоумен Олександр Педан. Також до дійства приєдналися представники місцевої влади, взаємодіючі органи.

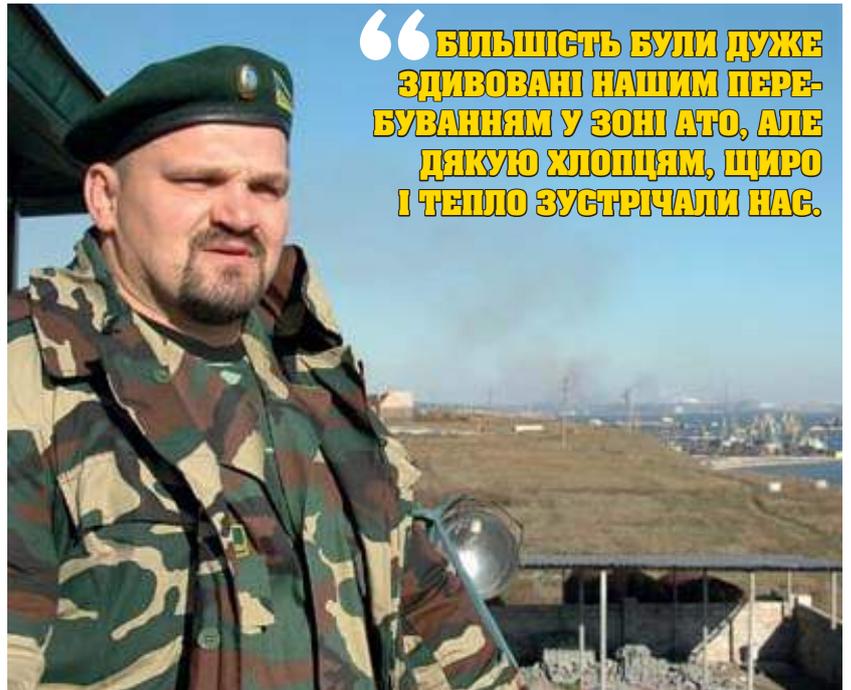
Гості створили неймовірну енергетичну атмосферу, яку неможливо передати словами, та зарядили всіх радістю і позитивом. Безліч побажань пролунала на адресу «зелених кашкетів». В ході святкової програми креативні концертні номери подарували бійцям діти місцевого будинку творчості. Прикордонники у свою чергу пригостили справжньою армійською кашею всіх охочих. Силу та бійцівський дух продемонстрував Василь Вірастюк. Яскравою програмою порадував Олександр Педан, який вже не вперше відвідує передову і всіляко підтримує військових. Музичним подарунком стали виступи гуртів «Riffmaster» і «Тартак». Крім концертної програми, прикордонники отримали презенти з нагоди професійного свята від вже відомої в Україні волонтерської організації «Львівський лицар».

Вкотре наші хедлайнери, шоумени й просто свідомі громадяни, показують стійкість української нації, її згуртованість у надскладний для країни час. Долаючи всілякі перепони, всупереч небезпеці для власного життя вони знаходять час, аби приїхати до захисників Вітчизни, створити для них оптимістичний настрій, підбадьорити словами підтримки і продемонструвати суспільне визнання жертовного подвигу наших захисників.

Хоча б день побути поруч з тими, хто сьогодні стоїть на передовій і боронить усю Україну від ворожого наступу, вважають за свій громадський обов'язок чимало відомих українців. Вони приїздять на блокпости і прикордонні пункти пропуску, в окопи і намети, у шпиталі і військові підрозділи, щоб сказати – тримайтеся, хлопці, з вами – вся Україна.

До українських прикордонників, які служать у найскладніших умовах – у Донецькій області – прибула ціла група підтримки. Зокрема, підрозділи Донецького прикордонного загону відвідав заслужений майстер спорту, володар титулу «Найсильніша людина світу» Василь Вірастюк. Разом з відомим шоуменом Олександром Педаном та переможницею конкурсу краси «Королева України 2012» Євгенією Прокопенко вони приїхали до прикордонників, поговорили з бійцями, висловили свою повагу і захоплення стійкістю і бойовим духом охоронців кордону. Користуючись нагодою, колектив прес-служби Донецького загону поспілкувався з Василем Вірастюком, який завітав сюди уже не вперше.

“ БІЛЬШІСТЬ БУЛИ ДУЖЕ ЗДИВОВАНІ НАШИМ ПЕРЕБУВАННЯМ У ЗОНІ АТО, АЛЕ ДЯКУЮ ХЛОПЦЯМ, ЩИРО І ТЕПЛО ЗУСТРІЧАЛИ НАС.

– Василю, Ваша дружба з Донецьким прикордонним загonom триває понад сім років. Памятаєте, як вперше приїхали до місцевих прикордонників?

– Дійсно, ми приїжджали сюди 2008 року. Побували безпосередньо в Донецькому загоні, у місті Новоазовськ, відвідали дивізіон морських катерів і навіть виходили у море на одному з них – КаМО ВГ-527, якого, на жаль, вже немає. Хлопці показово відпрацьовували затримання порушників кордону, було неймовірно цікаво спостерігати за ними. Це була одна з моїх перших, так би мовити, пізнавальних поїздок.

– Як сьогодні Ви оцінюєте роботу прикордонників?

– Я вважаю, що прикордонники – це ті хлопці, і жінки також, які першими приймають виклик. Відкидаючи особисті емоції, переживання, можливо, інколи і страх, бездоганно виконують свій обов'язок. Думаю, що підтвердженням цього був і бій у пункті пропуску «Маринівка», і знищення ворожої колони у районі Лисичого, і незворушна стійкість при погрозах оточення загону. Одного вечора, коли ворожий тиск на наших військових зростав, памятаю, просидівши всю ніч, дивлячись новини, на ранок я поїхав у дуже гарне і символічне місце у Києві, де палає вічний вогонь. Звідти добре видно, як встає сонце. І сидячи там, мабуть, кілька годин в голові прокручував різні думки. Як там хлопці? Що з ними? І просив у Бога тільки одного – щоб лишилися живими.

– Василю, Ви родом з Івано-Франківщини. Чи зустрічали під час свого маршруту зоною АТО земляків? І як власне реагували бійці, побачивши Вас тут?

– Земляків зустрів дуже багато. Радо поспілкувалися і пожартували. Більшість були дуже здивовані нашим перебуванням у зоні АТО, але дякую хлопцям, щиро і тепло зустрічали нас.

– На Вас берет Держприкордонслужби. Почуваєтеся прикордонником?

– Чесно кажучи, ношу його з гордістю. Відчуваю себе частинкою єдиного цілого – потужного прикордонного відомства.

– Василю, як Ви ставитеся сьогодні до цієї неоголошеної війни?

– Одним словом скажу. Біль. Неймовірний біль за Україну, за громадян, які це переживають, за хлопців і всіх тих, хто бере безпосередню участь в обороні своєї неньки-України.

– Чи будуть ще подібні поїздки в зону АТО?

– Думаю, так. Як тільки з'явиться час і можливість, я завжди із задоволенням приїду, аби підтримати хлопців.

– Що б Ви побажали тим, хто стоїть на передовій?

– Ви знаєте, не розумів цього, поки сам не приїхав сюди. Зараз можу сказати, що найголовніше для них у цій ситуації – не розслабитися, зберігати пильність, концентрацію, бути обережними. І нехай усі повернуться – живими і неушкодженими. **К**

Спілкувалася СВІТЛАНА САВЧУК

КАРТИНА НАТАЛІЇ УСТЬЯНЦЕВОЇ

**...десь може там зустрінемося ми –
не буде рук, обнімемось крильми...**

Л. Костенко

Ці рядки написала у своєму статусі в одній із соціальних мереж дружина загиблого прикордонника Андрія Матвієнка, мати чотирирічної Сашуні, фотографія якої облетіла весь Інтернет. Світлину дівчинки з бездонними блакитними очима, яка ніжно тримає батьківський орден «За мужність», переглянули майже мільйон користувачів. Її надрукували в багатьох українських та навіть іноземних ЗМІ.

Ірина, мати дівчинки, спочатку злякалася несамовитої популярності світлини доньки, думала, що її використали російські соцмережі. Проте коли почала читати коментарі – заспокоїлася, було помітно як маленька дівчинка зворушила людську свідомість. «Сашуня, в свою чергу, – розповідає Ірина, – говорить, що на фотографії вона тримає у ручці не татову нагороду, а його амулет».

Про полеглого чоловіка Ірині важко розповідати без сліз, але на моє прохання поділитися з вами історією кохання їхньої сім'ї з радістю погодилася. «Мій чоловік був надзвичайною людиною, – каже вона, – ми говоримо про героїв, пам'ятаємо про них, саме так і має бути».

«ТАТОВА КВІТТОЧКА»

З Андрієм ми познайомилися ще в школі, у восьмому класі, нам було по 14 років. Вперше ми зустрілися на олімпіаді з української мови та літератури. Здаючи свою роботу я глянула вглиб класу і побачила дуже гарного хлопця, який серйозно і зосереджено виконував завдання у своєму зошиті. Він мені

*З татом Сашуня
була найщасливішою
дівчинкою у світі.
Він робив усе, щоб бути
найкращим, аби донечка
ним пишалася.*

сподобався з першого погляду, та на той час це був просто незнайомець з дуже гарними рисами обличчя, я навіть не знала звідки він, адже в олімпіаді брали участь багато учнів з різних шкіл. Ймовірність того, що ми колись зустрінемося була нульовою, тому примусила себе одразу про нього забути.

Так сталося, що у 10 класі мені довелося перейти до іншої школи. Я була здивована,

КОХАНОМУ ЧОЛОВІКУ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ...

*Ти сильний духом і хоробрий,
Пішов боронити свій край!
В останнє донечці підправив ковдру,
В маленький носик тихо цілував.*

*Пішов... Сказав: я скоро повернуся
А я благала Бога, щоб ти жив!!
На мить лиш янгол-охоронець відвернувся,
А ворог підло та нещадно тебе вбив.*

*О, ЯК БАГАТО ТИ НЕ ВСТИГ ЗРОБИТИ!
Забрали молоде твоє життя,
А ти ж хотів ще сина народити.
І мріяв про майбутні здобуття.*

Андрію, ми вклоняємось до долу!

*За твій безсмертний подвиг – наш Герой!
У вічність не піде ніколи
Твоя ВІДВАГА, МУЖНІСТЬ
І моя любов...*

коли при знайомстві з новими однокласниками, побачила Андрія. Це було кохання з першого погляду, проте таємне. У школі і в класі він був найкращим учнем, лідером серед інших, веселим та ерудованим, подобався багатьом дівчатам.

Перший рік ми взагалі не спілкувалися, від кожного його погляду я ніяковіла, він також робив вигляд, що мене не помічає. На енергетичному рівні я відчувала, що нас один до одного тягне, проте ніколи й не думала, що ми будемо разом.

В 11 класі на уроці зарубіжної літератури Андрій сів за паралельну парту, я щось читала тоді й відчула на собі його проникливий погляд і вже за секунду дивилася у його надзвичайно красиві, добрі, бездонні блакитні очі. Добре пам'ятаю цю мить, час тоді ніби зупинився, кілька хвилин ми не чули зауважень вчителя.

Після цього ми не розлучалися, сиділи за однією партою. Андрій дуже добре знав математику, особливо геометрію, завжди розв'язував за мене складні задачі, допомагав у всьому. Така турбота і уважність мене вразили. До школи я завжди летіла, немов на крилах, бо там був він.

Андрій дуже відрізнявся від однолітків, незважаючи на юний вік він був досить цілеспрямований та організований, знав, чого хоче досягти і що для цього потрібно. Рішуче йшов до своєї мети, поступово руйнуючись сходинка за сходинкою, і завдяки

Андрій не любив пафосу й показовості, тому освідчився в коханні просто, найдорожчими словами, які я хотіла почути. Він сказав: я тебе кохаю, і якщо ти скажеш «так» – буду найщасливішим у світі.

своєму розуму, наполегливості та силі духу отримував те, чого бажав.

Після закінчення школи ми роз'їхалися по різних містах здобувати вищу освіту, нас розділяли сотні кілометрів, проте кохання продовжувало жити. Ми писали один одному листи, я їх досі зберігаю, їх більше 300. Пам'ятаю кожну нашу зустріч. Це були такі довгоочікувані, найщасливіші миті, коли ми мріяли, як будемо разом все життя.

Андрій не любив пафосу й показовості, тому освідчився в коханні просто, найдорожчими словами, які я хотіла почути. Він сказав: я тебе кохаю, і якщо ти скажеш «так» – буду найщасливішим у світі. Звичайно, це було «так».

Закінчивши з відзнакою Кіровоградський інститут регіонального управління та економіки, Андрій одразу влаштувався на роботу в один із найбільших банків України, де його дуже цінували та називали «світлою головою». Через рік його забрали в армію, яка займала особливе місце в його житті. Андрій завжди з гордістю розповідав про свою службу в Окремій 101-й бригаді охорони Генерального Штабу Збройних сил, в місті Київ. На мою думку, дні у війську ще більше загартували його міцний характер.

Після армії ми стали жити разом, згодом одружилися. Андрій повернувся до попередньої роботи, де займався розробкою кредитних програм, був керівником корпора-

тивного бізнесу в Кіровоградському РУ. Він зробив успішну кар'єру та мав багато планів на майбутнє.

Андрій був надзвичайною людиною, сильною та харизматичною, в ньому гармонійно поєднувалися всі найкращі людські якості. Я розумію, що до кінця так і не розгадала свого чоловіка. Незважаючи на велику кількість років прожитих разом, він для мене так і залишився загадкою, таким багатограним і найкращим.

Народження донечки в нашій сім'ї, мабуть, було більш зворушливим для Андрія, ніж для мене. Коли він вперше побачив Сашуню у пологовому будинку, то довго ди-

Мені здається, що красномовніше мільйона слів – це коли я приходжу до могили чоловіка і зустрічаю там його побратимів-прикордонників, які не стримують сліз. З їхніх розповідей, Андрій був найяскравішим серед них. На які б місця дислокації їх не переводили, не важливо на який термін, Андрія запам'ятали всі, він швидко здобув авторитет та повагу серед військовослужбовців, був завжди чесний та відкритий.

вився на неї, а потім сказав: «Це справжній маленький Матвієнко!».

Вони з Сашунею були як одне ціле, дуже схожі не тільки ззовні. Дівчинка така ж весела і темпераментна, як він. Андрій завжди називав її «татовою квіточкою» і не розумів, як інші батьки можуть не бачити своїх дітей довгий час: «Я Сашку якщо день не бачу, то «дах їде», так за нею сумую!».

З татом Сашуня була найщасливішою дівчинкою у світі. Він робив усе, щоб бути найкращим, аби донечка ним пишалася. Коли Андрій був на війні, Сашуня дуже скучала за татком, брала свій іграшковий телефон і постійно йому телефонувала: «Алло, татусю!». Доводилося пояснювати, що татко на роботі.

Пам'ятаю сонячний, весняний день 31 березня, коли Андрію вручили повістку. Він мені зателефонував з роботи близько опівдні, сказав: «Збери мені сумку, я пройшов медогляд, сьогодні о 17:00 потрібно бути у військкоматі». Андрій завжди сам приймав рішення, я звикла, що вони правильні, повністю йому довіряла. Звичайно, він переживав, та заспокоював, що через 45 днів буде вдома, я намагалася його відмовити, утім він сказав – як відрізав: «Я давав присягу Батьківщині, прийду і буду дивитися на себе у дзеркало з чистою совістю, – і додав, – я поважна людина, багато чого встиг досягти, в мене є Сашуня, вона після мене залишиться!».

Він був молодий і втім духовно зрілий, мудрий не по роках. Навіть зараз після його

смерті, Андрієві слова і фрази є для мене орієнтиром у житті. Складно було пережити перебування чоловіка на війні. Постійні переживання, сльози, недоспані ночі, слідування за всіма змінами, що відбувалися на українсько-російському кордоні. Боляче було дивитися на Сашуню, яка впізнавала тата кожної дитини на вулиці.

Пам'ятаю одну з передостанніх наших розмов з чоловіком, він сказав, – я тут знаходжуся для того, щоб моя дитина спокійно гралася і спала. Андрій намагався дзвонити нам кожен день, знав про все, що в нас із Сашунею відбувається, та про себе майже нічого не розповідав, лише те, що в них все є і що все добре. Я, в свою чергу, аби не засмучувати чоловіка, також робила вигляд, що все добре, та без нього кожна хвилина була нестерпна, життя стало чорно-білим, я йому писала: «Привези нам фарби, яскраві і веселі. А пензлики в нас є!».

Вони з Сашунею були як одне ціле, дуже схожі не тільки зовні. Дівчинка така ж весела і темпераментна, як він. Андрій завжди називав її «татовою квіточкою».

Варто зазначити, що не тільки дорослих зворушило горе цієї сім'ї. Бездонні батькові очі Олександри не залишили осторонь і дітей Долинського районного будинку дитячої та юнацької творчості, які власноруч підготували подаруночки для Саші Матвієнко та відправили поштою. У відповідь отримали листа:

«Дорогі дітки, ми з Сашунею передаємо вітання вам та вашим педагогам! Дякуємо за теплий лист і за дружбу, а ще за такі приємні подаруночки, яким Сашуня надзвичайно зраділа. Ви прислали їй море позитиву й радощів. Все дуже гарне, ще й зроблено вашими руками, від щирого серця. Сашуня одразу вдягла все на себе і весь день так ходила, як справжня маленька леді. Їй дуже подобаються браслетки, сумочки, корони – так вона називає український віночок. На фотографіях можете побачити, як вона гуляє у цих прикрасах. Коли я їй показала ці світлини і запитала: «Хто це?» – вона відповіла: «Україна!». А ще Саша себе називає україночкою, для неї – це уособлення краси. З повагою та найкращими побажаннями, Сашуня та мама!».

І він приїхав на три дні, з Сашунею вони не розлучалися ні на хвилину. «Це мій татусь», – з гордістю мовила вона. Днем, коли рано вранці Андрію потрібно було їхати, він як завжди поправив Сашуні ковдру, поцілував у носик і з посмішкою пішов. Попросив не проводити, заспокоїв, що через місяць будемо разом, поклав на ікону з нашого вінчання обручку. «Нехай вона на мене чекає вдома, я не можу залишити хлопців!»

У житті Андрій завжди був сам за себе, ніколи не жалівся і не показував свої негативні емоції. Тільки сила і мужність разом з почуттям гумору супроводжували його. Та було одне, що Андрій не зміг приховати, він дуже переживав за молодих хлопців, які там гинули.

Як мені розповідали побратими Андрія, бронжилет і каска видавалися їм тільки

**МОЛОДШИЙ
СЕРЖАНТ
МАТВІЄНКО
АНДРІЙ
ВІТАЛІЙОВИЧ**

28-річний кіровоградець проходив службу в Донецькому прикордонному загоні. На початку серпня минулого року групі прикордонників, серед яких був Андрій, поставили завдання зустріти колону, що з боями проривалася з пункту пропуску «Довжанський» та перебувала під постійним обстрілом ворога. Серед українських військових тоді було чимало поранених. Під Савур-Моголюю, незважаючи на щільний вогонь ворожої артилерії, зазначена група військовослужбовців надавала першу медичну допомогу постраждалим, зупиняли кровотечу та відвозили їх під Амвросіївку, де поранених вантажили у вертольоти. Врятувавши десятки українських вояків та вже повертаючись із завдання, автомобіль Андрія підірвався на радіокерованому фугасі.

Тяжкопораненого прикордонника за допомогою авіації переправили до військово-польового шпиталю, проте шансів

врятувати Андрія Матвієнка у медиків практично не було. Молодший сержант помер 7 серпня 2014 року. Ціною власного життя Андрій допоміг врятувати близько 30 українських військових.

Указом Президента України № 660/2014 від 21 серпня 2014 року, «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі, високопрофесійне виконання службового обов'язку», нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (помертньо). Цю нагороду замість батька отримала його донечка. Для неї, як і для мільйонів вдячних українців, Андрій назавжди залишиться Героєм!

Найближчим часом на будинку, де жив Андрій Матвієнко, збираються відкрити меморіальну дошку. Дружина загиблого прикордонника мріє, що колись і вулиця, на якій вони живуть, носитиме ім'я її чоловіка.

під час наряду. Колеги з банку, дізнавшись про це, придбали для чоловіка бронезилет найвищого ступеня захисту і каску, а Андрій сказав, що не дозволить собі це одягти, коли інші не мають.

Чоловік був відмінним організатором, завжди знав, чого потребують його хлопці, тому разом зі своїми співробітниками з банку організував передачу засобів захисту для прикордонників, для нього було за честь носити зелений кашкет. Він вважав, що Батьківщина довірила йому найдорожче – захист своїх кордонів.

Перед тим, як я дізналася, що Андрія вже немає, мені наснився сон, наче телефонує якась жінка і каже, що мого чоловіка тяжко поранено. Зранку ми з донькою зібралися у бібліотеку, прийшли десь опівдні. Тоді подзвонила невістка і спитала, чи ми вдома. Потім я почула кроки по коридору, думала, що це Андрій несподівано повернувся. Відчинила двері – а там невістка. Коли вона почала плакати – я все зрозуміла.

Сашуня у мене часто запитує, де її тато. Вперше я взагалі не знала, що їй відповісти. Яюсь ми поверталися із садочка, а позаду нас ішла жінка з хлопчиком. Вона йому сказала: «Біжи, он тебе тато чекає!». Саша також побігла вперед, бо подумала, що її тато теж там. Згодом я їй пояснювала, що татко на небі і бачить її. Проте вона чекає на нього, бо думає, що звідти повертаються.

– Я не хочу тата на небі, я хочу тата із собою, – мовила Сашуня. Навіть якась хотіла зібратися на високий стільчик і допомогти та-

Під час урочистостей до Дня прикордонника, що проходили у кіровоградській філармонії, маленьку Сашуню виніс на сцену на плечах один з побратимів загиблого. Дівчинці подарували велику ляльку, якій вона неймовірно зраділа. Дружина загиблого отримала грошову допомогу й зелений кашкет як символ честі й обов'язку. Прикордонники стоячи аплодували донці героя, не стримуючи сліз.

тові вибратися. Вона часто запитує, чи чує він її, чому не відповідає. Коли просить показати його, я вмикаю їй відео, де вона з Андрієм.

Мені здається, що красномовніше мільйона слів – це коли я приходжу до могили чоловіка і зустрічаю там його побратимів-прикордонників, які не стримують сліз. З їхніх розповідей, Андрій був найяскравішим серед побратимів. На які б місця дислокації їх не переводили, не важливо на який термін, Андрія запам'ятали всі, він швидко здобув авторитет та повагу серед військово-службовців, був завжди чесний та відкритий. Герой, з гідністю та честю виконував свій військовий обов'язок.

Розповідали, що Андрій навіть у найгірші моменти не втрачав оптимізму, підтримував бойовий дух товаришів. Незважаючи на те, що чоловік не був військовим за професією, показав себе як людина, яка розуміє військову справу. Товариші по службі казали, що Андрій був крутішим за спецназівців, справжнім чоловіком – мужнім та рішучим. Він скрізь і завжди був найкращим.

Сьогодні ті хлопці, яких Андрій врятував, а також їхні друзі, які впізнали чоловіка по розповідях своїх товаришів, знаходять мене, аби сказати просто «дякую» за те, що чоловік зберіг їм життя. Ми часто зустрічаємося з побратимами Андрія, колегами по роботі, які на добру пам'ять про чоловіка не забувають і про нас, Сашуні завжди приносять подарунки, провідують на свята. Ми щиро вдячні їм за це. **К**

Підготувала НАТАЛІЯ УСТЬЯНЦЕВА

КОРДОН

